

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.5.1.2025

**Nadinspektor
Mariusz Krzystyniak
Komendant Wojewódzki Policji
w Katowicach**

**Komenda Wojewódzka Policji
w Katowicach
ul. Lompy 19
40-038 Katowice**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/089 – Reglamentacja dostępu do broni palnej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach, ul. Lompy 19, 40-038 Katowice ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	nadinsp. Mariusz Krzystyniak, Komendant Wojewódzki Policji w Katowicach, od 20 czerwca 2024 r. ² W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: nadsnp. Roman Rabsztyn, Komendant Wojewódzki Policji w Katowicach, od 16 lutego 2021 r. do 12 stycznia 2024 r. insp. Mariusz Krzystyniak, p.o. Komendant Wojewódzki Policji w Katowicach, od 13 stycznia do 1 lutego 2024 r. insp. Tomasz Michułka, Komendant Wojewódzki Policji w Katowicach, od 2 lutego 2024 r. do 19 czerwca 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja zadań związanych z reglamentacją dostępu do broni palnej. 2. Nadzór nad posiadaniem broni palnej. 3. Systemy/rejestry związane z realizacją zadań dotyczących reglamentacji dostępu do broni palnej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do czasu zakończenia czynności kontrolnych ³ , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały związek z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	Robert Pasek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/43/2025 z 21 lutego 2025 r. Nina Poloczek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/53/2025 z 13 marca 2025 r. Anna Hulboj, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/56/2025 z 25 marca 2025 r.

(akta kontroli str. 1 - 6)

¹ Dalej: KWP.

² Dalej: Komendant.

³ Tj. do 26 maja 2025 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W KWP nie w pełni legalnie i rzetelnie realizowano obowiązki wynikające z ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji⁶.

Prowadząc postępowanie administracyjne w sprawie wydania/odmowy wydania/cofnięcia pozwolenia na posiadanie broni/dopuszczenia do posiadania broni, zapewniono stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a wydawane decyzje administracyjne spełniały wymogi Kodeksu postępowania administracyjnego⁷.

KWP prawidłowo nadzorowała obowiązek rejestracji broni, w wymaganym terminie oraz nadzór nad obowiązkiem zbycia lub przekazania do depozytu broni, przez osoby które utraciły prawo do dysponowania bronią. Nie stwierdzono także rozbieżności pomiędzy posiadaną bronią (rodzaj i liczba egzemplarzy) a treścią wydanych pozwoleń.

Komendant Wojewódzki Policji⁸ podjął skuteczne działania, po poinformowaniu przez NIK, że miejsce i sposób przyjmowania broni do depozytu stwarzał bezpośrednio niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia osób przebywających w pobliżu - wyznaczył takie miejsce (pomieszczenie) w KWP i wyposażył je w komorę do bezpiecznego rozładowania broni.

W przypadkach dwóch postępowań prowadzonych przez KWP, wystąpiły opóźnienia w sporządzeniu postanowień wyznaczających nowy termin zakończenia sprawy, które wyniosły od jednego do trzech dni.

W jednym przypadku w KWP wydano pozwolenie na broń palną do ochrony osobistej mimo, że nie ustalono w sposób dostateczny istnienia ważnej przyczyny do wydania pozwolenia do tego celu, określonej w art. 10 ust. 3 pkt. 1 UoBiA, tj. stałego, realnego i ponadprzeciętnego zagrożenia życia, zdrowia lub mienia, ponadto w trzech przypadkach postępowań dotyczących wydania dopuszczeń do posiadania broni, wnioskodawcy przedstawili zaświadczenia wydane na podstawie art. 26 ust. pkt 7 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, bez potwierdzenia statusu pracownika podmiotów wskazanych w art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 UoBiA.

KWP nie w pełni rzetelnie sprawowała nadzór nad wywiązywaniem się przez osoby/podmioty z obowiązków wynikających z UoBiA. Stwierdzono wpływ ważności orzeczeń lekarskich i psychologicznych osób posiadających pozwolenie na broń do ochrony osobistej, wynoszący od 16 do 554 dni.

Nie zapewniono skutecznego nadzoru nad zagwarantowaniem kompletności i aktualności informacji przetwarzanych w rejestrze „Broń”⁹. Działania mające na celu zabezpieczenie broni po osobach zmarłych były niewystarczające.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 485; dalej: UoBiA.

⁷ Dz. U. z 1960 r. poz. 168, ze zm.; dalej: Kpa.

⁸ Dalej również: Komendant.

⁹ Rejestr „Broń”, rejestr o którym mowa w art. 27 ust. 2 UoBiA, funkcjonujący w ramach Krajowego Systemu Informacyjnego Policji (KSIP).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Realizacja zadań związanych z reglamentacją dostępu do broni palnej

Opis stanu faktycznego

1. W Komendzie Wojewódzkiej Policji w Katowicach, realizację zadań dotyczących prowadzenia postępowań w sprawie pozwoleń na posiadanie broni palnej¹¹/dopuszczeń do posiadania broni palnej¹², prowadzenia rejestru „Broń” oraz nadzoru nad przestrzeganiem przez osoby/pomioty posiadające pozwolenie/dopuszczenie obowiązków wynikających z UoBiA, przypisano do zadań Wydziału Postępowań Administracyjnych¹³.

(akta kontroli str. 7 - 113)

Sprawami związanymi z reglamentacją dostępu do broni palnej, w okresie objętym kontrolą NIK, zajmowało się w różnych terminach, ogółem do 35 pracowników WPA, w tym: naczelnik, z-ca naczelnika, koordynator Zespołu Pozwoleń na Broń, koordynator Zespołu ds. Specjalistycznych Uzbrojonych Formacji Ochronnych, koordynator Zespołu Postępowań w sprawach Cudzoziemców oraz koordynator Zespołu ds. Ochrony Osób i Mienia. Do zakresu obowiązków pracowników/funkcjonariuszy Zespołu ds. Pozwoleń na Broń (ogółem do 16 osób), należały czynności w zakresie prowadzenia postępowań, przygotowania projektów decyzji w sprawie wydania, odmowy lub cofnięcia pozwolenia/dopuszczenia do posiadania broni, rejestracji broni, prowadzenia rejestrów/baz danych. Do zakresu obowiązków pracowników/funkcjonariuszy Zespołu ds. Ochrony Osób i Mienia należało prowadzenie postępowań w sprawach dopuszczenia do posiadania broni palnej osób posiadających wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony, wydawanie legitymacji osób dopuszczonych do posiadania broni, prowadzenie rejestrów/baz danych. Do zakresu obowiązków pracowników/funkcjonariuszy Zespołu ds. Specjalistycznych Uzbrojonych Formacji Ochronnych, należały czynności takie jak np. kontrola sposobu przechowywania broni i amunicji oraz dokumentacji z nią związanej w podmiotach realizujących zadania z wykorzystaniem broni. Koordynator Zespołu Postępowań w sprawach Cudzoziemców prowadził postępowania w sprawach pozwoleń na broń na okaziciela (świadczenia broni) wydawanych dla podmiotów, o których mowa w przepisie art. 29 ust. 1 ustawy o broni i amunicji, rejestracji broni tych podmiotów, prowadzenia rejestrów/baz danych.

(akta kontroli str. 208-216, 225-233)

W okresie objętym kontrolą nastąpiła jedna zmiana na stanowisku naczelnika WPA. W związku ze zwolnieniem ze służby poprzedniego Naczelnika, z dniem 16 stycznia 2025 r. funkcję p.o. Naczelnika WPA, powierzono od 17 stycznia 2025 r. dotychczasowemu zastępcy naczelnika WPA.

(akta kontroli str. 421-435)

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Dalej również: pozwolenie.

¹² Dalej również: dopuszczenie.

¹³ Dalej również: WPA.

Pracownicy WPA uczestniczyli w różnych formach doskonalenia zawodowego, których zakres związany był z kwestiami reglamentacji broni palnej. I tak:

- w kursie specjalistycznym dla policjantów realizujących czynności w postępowaniach administracyjnych „Post.A” – sześć osób,
- w kursie specjalistycznym dla policjantów realizujących zadania w wydziałach postępowań administracyjnych „WPA” – cztery osoby,
- w szkoleniu „Realizacja ustawowych zadań Policji wynikających z przepisów dotyczących ochrony osób i mienia oraz obrotu specjalnego” – sześć osób,
- w szkoleniu „System Wymiany Informacji na Rynku Wewnętrznym IMI” – pięć osób,
- w szkoleniu „Prawo administracyjne i jego zastosowanie w sprawach prowadzonych przez Wydziały Postępowań Administracyjnych KWP/KSP” – dwie osoby,
- w szkoleniu „Obsługa Modułu „Odmowy wydania broni palnej” – jedna osoba.

(akta kontroli str. 234-238)

Decyzjami kolejnych Komendantów Wojewódzkich Policji w Katowicach uregulowane zostały kwestie organizacji i sposobu przeprowadzania egzaminu ze znajomości przepisów dotyczących posiadania broni oraz umiejętności posługiwania się bronią¹⁴, a także wyznaczania komisji do usuwania informacji, w tym danych osobowych przetwarzanych w rejestrze „Broń”¹⁵.

(akta kontroli str. 186-216)

W pozostałym zakresie, związanym z prowadzeniem postępowań w sprawach wydania pozwoleń/dopuszczeń oraz sprawowaniem nadzoru nad przestrzeganiem obowiązków wynikających z UoBiA, nie wprowadzono w KWP pisemnych wewnętrznych procedur.

(akta kontroli str. 221, 257)

2. Na obszarze województwa śląskiego, według stanu na 31 grudnia 2024 r., funkcjonowało w obiegu prawnym 21 196 pozwoleń na posiadanie broni palnej, a liczba zarejestrowanej broni palnej wyniosła 56 713 szt.

Liczba pozwoleń i zarejestrowanych sztuk broni, wydanych w okresie objętym kontrolą NIK wyniosła, odpowiednio: 7 698 i 15 871.

Liczba osób posiadających pozwolenia na broń do poszczególnych celów¹⁶ (w tym liczba wydanych pozwoleń w okresie objętym kontrolą) oraz liczba decyzji odmownych przedstawiała się następująco:

¹⁴ Decyzja Nr 19/15 Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji z dnia 19 stycznia 2015 r., w sprawie organizacji i sposobu przeprowadzania egzaminu ze znajomości przepisów dotyczących posiadania broni oraz umiejętności posługiwania się bronią, ze zm., Decyzja Nr 82/23 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach z dnia 3 lutego 2023 r. w sprawie organizacji i sposobu przeprowadzania egzaminu ze znajomości przepisów dotyczących posiadania broni oraz umiejętności posługiwania się bronią, Decyzja Nr 599/23 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach z dnia 22 grudnia 2023 r., w sprawie organizacji i sposobu przeprowadzania egzaminu ze znajomości przepisów dotyczących posiadania broni oraz umiejętności posługiwania się bronią.

¹⁵ Decyzja Nr 256/20 Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach z dnia 25 września 2020 r. w sprawie wyznaczenia komisji do usuwania informacji, w tym danych osobowych przetwarzanych w rejestrze „Broń”, ze zm.

¹⁶ Ogółem na dzień 31 grudnia 2024 r.

- ochrona osobista – 1 909 osób (w tym 787 wydanych w okresie objętym kontrolą); w latach 2022-2024 liczba odmów wydania pozwolenia wyniosła odpowiednio: osiem, 12 i cztery;
- ochrona osób i mienia – dziewięć (dziewięć) osób; w latach 2022-2024 nie wydano decyzji odmownych;
- łowiecki – 7 996 (702) osób; w latach 2022-2024 liczba odmów wydania pozwolenia wyniosła odpowiednio: 18, 17 i 24;
- sportowy – 4 605 (2 357) osób; w latach 2022-2024 liczba odmów wydania pozwolenia wyniosła odpowiednio: 14, 22 i 11;
- rekonstrukcje historyczne – jedna osoba (jedna osoba); w latach 2022-2024 nie wydano decyzji odmownych;
- kolekcjonerski – 6 466 (3 816) osób; w latach 2022-2024 liczba odmów wydania pozwolenia wyniosła odpowiednio: 52, 67 i 49
- pamiątkowy – 139 (cztery) osoby; w latach 2022-2024 nie wydano decyzji odmownych;
- szkoleniowy – 71 (22) osób; w 2022 roku nie wydano decyzji odmownych, latach 2023-2024, wydano odpowiednio cztery i jedną decyzję odmowną;
- inny – nie wydano decyzji zarówno pozytywnych jak i odmownych.

(akta kontroli str. 239)

Liczba podmiotów prawnych posiadających pozwolenia na broń na okaziciela (świadectwo broni) do poszczególnych celów¹⁷ (w tym liczba wydanych pozwoleń w okresie objętym kontrolą) oraz liczba decyzji odmownych przedstawiała się następująco:

- dla wewnętrznych służb ochrony – 13 pozwoleń (w okresie objętym kontrolą nie wydano żadnego pozwolenia); w latach 2022-2024 nie wydano decyzji odmownych;
- do ochrony osób i mienia (przedsiębiorcy koncesjonowani) – 62 (7) podmiotów; w latach 2022-2024 nie wydano decyzji odmownych;
- podmioty prowadzące strzelnice – 15 (jedno pozwolenie wydane w 2022 r.); w latach 2022-2024 nie wydano decyzji odmownych;
- szkoły, organizacje sportowe i łowieckie, stowarzyszenia, podmioty realizujące ćwiczenia strzeleckie, bądź kształcące w zawodzie pracownika ochrony – 70 (5) podmiotów w latach 2022-2024 nie wydano decyzji odmownych;
- podmioty, których pracownikom broń jest niezbędna do ochrony osobistej ze względu na szczególne narażenie życia lub zdrowia – 23 pozwolenia; w okresie objętym kontrolą, nie wydano żadnych decyzji dla tego rodzaju podmiotów (pozytywnych lub odmownych);
- podmioty, dla których broń jest niezbędna w celach wzywania pomocy, ratowniczych, poszukiwawczych oraz sygnalizowania – jedno pozwolenie, w latach 2022-2024 nie wydano zarówno decyzji pozytywnych jak i odmownych.

Podmioty realizujące filmy i inne przedsięwzięcia artystyczne oraz zarządcy lub dzierżawcy obwodów łowieckich w celu wykonania odstrzału sanitarnego, nie posiadały pozwoleń na broń na okaziciela. W okresie objętym kontrolą nie

¹⁷ Ogółem według stanu na 31 grudnia 2024 r.

wydano również żadnych decyzji dla tego rodzaju podmiotów (pozytywnych lub odmownych).

(akta kontroli str. 241)

Liczba osób dopuszczonych do posiadania broni wyniosła 10 726¹⁸, z czego w latach 2022-2024 KWP wydała odpowiednio 1 237, 1 322 oraz 1 093 dopuszczenia oraz 56, 93 i 75 decyzji odmownych.

Liczba funkcjonariuszy, którym w latach 2023-2024 wydano pozwolenie na broń do ochrony osobistej, z uwagi na zadeklarowanie przez nich chęci wzmocnienia potencjału obronnego RP, wyniosła 769, a do ochrony osób i mienia 9¹⁹.

KWP wydała, w okresie do 2024 r., 15 pozwoleń na broń funkcjonariuszom służb wymienionych w art. 10 ust. 3a UoBiA, innych niż Policja²⁰. W dziewięciu przypadkach po wydaniu pozwolenia weryfikowano fakt pozostawania przez funkcjonariusza w służbie. W wyniku weryfikacji ustalono, że pięciu posiadaczy pozwoleń wciąż pozostaje funkcjonariuszami, jednak w przypadku jednego funkcjonariusza weryfikacja została przeprowadzona w 2005 r. i funkcjonariusz przedłożył orzeczenia lekarskie oraz psychologiczne w 2011 r., 2016 r. i 2020 r.

W sześciu przypadkach nie przeprowadzono weryfikacji, jednak w jednym z ww. pozwoleń wydano w 2024 r. (nie było potrzeby weryfikacji) i w jednym z przypadków w aktach znajdowała się już informacja o dacie przejścia na emeryturę, a pozostałych czterech funkcjonariuszy przedkładało orzeczenia lekarskie i psychologiczne nie rzadziej niż raz na pięć lat.

(akta kontroli str. 240 - 243)

Opis stanu problematycznego

UoBiA nie zawiera zapisów regulujących kwestię powiadamiania właściwego organu Policji o zwolnieniu ze służby funkcjonariuszy służb wymienionych w art. 10 ust. 3a UoBiA, którym w czasie pełnienia służby wydano pozwolenie na broń do ochrony osobistej lub do ochrony osób i mienia.

Osoby posiadające pozwolenie na broń do ochrony osobistej lub do ochrony osób i mienia zobowiązane są, na podstawie art. 15 ust. 4 UoBiA, do przedstawiania raz na pięć lat właściwemu organowi Policji orzeczeń lekarskich i psychologicznych stwierdzających, że nie należą do osób wymienionych w art. 15 ust. 1 pkt. 2-4 UoBiA. Obowiązek ten nie dotyczy funkcjonariuszy państwowych formacji uzbrojonych, co wynika z art. 15 ust. 6 UoBiA, jednakże tylko do czasu pozostawania przez nich w służbie.

Naczelnik WPA wyjaśniła, że: „(...) W przypadku posiadaczy pozwoleń na broń palną do ochrony osobistej/ochrony osób i mienia, będących funkcjonariuszami, weryfikacja opiera się na okresowych ustaleniach dotyczących aktualności pełnienia służby. Funkcjonariusze tych służb nie mają bowiem obowiązku informowania organu Policji o terminie zwolnienia ze służby. Komórki kadrowe ww. służb również nie informują organu właściwego w sprawach pozwoleń na broń o przejściu funkcjonariusza na emeryturę /odejściu ze służby (jedynie w przypadku żołnierzy zawodowych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, z chwilą zakończenia zawodowej służby wojskowej organ Żandarmerii Wojskowej przesyła akta posiadacza pozwolenia na broń do właściwego ze względu na miejsce stałego pobytu tej osoby komendanta wojewódzkiego Policji)”.

¹⁸ Ogółem według stanu na 31 grudnia 2024 r.

¹⁹ Stan na 31 grudnia 2024 r.

²⁰ Sześć pozwoleń wydano dla funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, cztery dla Służby Więziennej, trzy dla Służby Celno-Skarbowej, po jednym dla Centralnego Biura Antykorupcyjnego i Państwowej Straży Łowieckiej.

NIK zauważa, że posiadanie informacji przez KWP o wystąpieniu ze służby funkcjonariuszy posiadających pozwolenie na broń do ww. celów jest niezbędne do odpowiedniej weryfikacji wywiązywania się funkcjonariuszy z obowiązków wynikających z art. 15 ust. 4 UoBiA.

3. Analiza przeprowadzona na próbie 17 wydanych pozwoleń na posiadanie broni, w tym po cztery pozwolenia do celów: kolekcjonerskiego, łowieckiego, ochrony osobistej, sportowego oraz jedno pozwolenie do celu pamiątkowego, a także dziesięciu dopuszczeń do posiadania broni, pod kątem wydania tych pozwoleń/dopuszczeń z zachowaniem zasad określonych w UoBiA wykazała, że we wszystkich przypadkach:

- wnioskodawcy spełniali kryterium wieku określone w art. 15 ust. 1 pkt 1 UoBiA (ukończone 21 lat);
- wnioskodawcy posiadali stałe miejsce pobytu na terytorium RP, stosownie do wymogu określonego w art. 15 ust. 1 pkt 5 UoBiA;
- weryfikowano informacje wykluczające możliwość wydania pozwolenia/dopuszczenia (odpowiednio do przepisu art. 15 ust. 1 pkt 6 UoBiA). W aktach postępowania znajdowały się informacje z Krajowego Rejestru Karnego (dalej: KRK) potwierdzające, że wnioskodawcy nie figurują w kartotece karnej KRK;
- weryfikowano wnioskodawcę w dostępnych w Policji systemach (KSIP, Baza PESEL, Systemie Wymiany Informacji na Rynku Wewnętrznym - IMI), a wynik tej weryfikacji zamieszczono w aktach sprawy;
- wydane decyzje zawierały informacje wymagane art. 107 Kpa oraz w przypadku pozwoleń na posiadanie broni art. 12 ust. 1 UoBiA, a przed ich wydaniem umożliwiono stronom wypowiedzenie się (art. 10 Kpa);
- wydane pozwolenia były zgodne z żądaniami zawartymi we wnioskach o wydanie pozwolenia na posiadanie broni;
- pozwolenie na broń nie obejmowało broni szczególnie niebezpiecznej wymienionej w art. 10 ust. 5 UoBiA;
- postępowania prowadzono bezstronnie, z zachowaniem zasady równego traktowania;
- w przypadku rozstrzygnięć dotyczących liczby egzemplarzy broni, którą zawarto w pozwoleniu – każdorazowo przychyłano się do wniosku strony,
- KWP wydając decyzje w sprawie pozwolenia na broń do celów kolekcjonerskich lub pamiątkowych nie wydawał zgody na noszenie tej broni.

W 16 przypadkach KWP wydała decyzję administracyjną: w terminie określonym w art. 35 § 3 Kpa, a w przypadku niewydania decyzji w tym terminie²¹, zawiadomiono o tym stronę. W przypadku pozwolenia na posiadanie broni do celu pamiątkowego, stwierdzono opóźnienia w wydaniu postanowień o wyznaczeniu nowego terminu załatwienia sprawy, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”

W 16 przypadkach spośród 17 zbadanych pozwoleń na posiadanie broni do określonych celów, zaistniały ważne przyczyny posiadania tej broni, wymienione

²¹ Decyzje wydano w czasie od 28 do 210 dni od złożenia wniosku, w tym dwie decyzje wydano w czasie powyżej dwóch miesięcy, tj. 85 i 210 dni.

w art. 10 ust. 3 UoBiA. W jednym przypadku wydano pozwolenie²² na broń do ochrony osobistej, mimo braku zaistnienia przesłanki niezbędnej²³ do jego wydania, co szczegółowo opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 121 - 161)

Osoby niepodlegające ustawowemu zwolnieniu z egzaminu ze znajomości przepisów dotyczących posiadania i używania danej broni oraz z umiejętności posługiwania się tą bronią, poddawane były temu egzaminowi organizowanemu przez KWP. W jednym przypadku, zwolnienia wnioskodawcy z egzaminu na podstawie dokumentów potwierdzających służbę w Policji dokonano na podstawie informacji (wydruku) z modułu "Gospodarka Materiałowa - Wyposażenie", z której wynikało, że Policjant posiadał przydzieloną broń służbową oraz notatki służbowej sporządzonej przez prowadzącego postępowanie, zawierającej informację o rozmowie telefonicznej z Wydziałem Zespołu Kadr i Szkolenia, potwierdzającej fakt służby w Policji i przydzielenia wnioskodawcy broni służbowej.

Naczelnik WPA wyjaśniła, że rodzaj broni objęty wnioskiem wydanie pozwolenia był tożsamy z bronią będącą na indywidualnym wyposażeniu wnioskodawcy. Zgodnie z § 3 ust. 1 zarządzenia nr 24 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów, broń palną indywidualną przyznaje się policjantowi, który uzyskał kwalifikacje zawodowe podstawowe. Program kursu zawodowego podstawowego obejmuje m.in. wyszkolenie strzeleckie, w ramach którego kursant zdaje egzaminy z broni palnej (m.in. broni palnej bojowej). W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy o broni i amunicji, strona zwolniona była z egzaminu ze znajomości przepisów dotyczących posiadania i używania danej broni oraz z umiejętności posługiwania się tą broni.

(akta kontroli str. 289-290)

W przypadku wniosków o wydanie pozwolenia na broń, wnioskodawcy, których dotyczył ten obowiązek, przedstawili ważne orzeczenia lekarskie i psychologiczne potwierdzające, że nie należą do osób wymienionych w art. 15 ust. 1 pkt. 2-4 UoBiA. W trzech przypadkach postępowań dotyczących dopuszczenia do posiadania broni²⁴, KWP zaakceptowała przedstawione orzeczenia lekarskie i psychologiczne wydane na podstawie ustawy o ochronie osób i mienia, pomimo że, wnioskodawcy nie udokumentowali zatrudnienia przez podmioty wskazane w art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 UoBiA, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 654, 661, 664)

W siedmiu przypadkach, w rejestrze „Broń”, nie odnotowano rodzajów broni, której dotyczyło dopuszczenie, co opisano w obszarze trzecim, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 641-672)

Analiza przeprowadzona na próbie 12 odmów wydania pozwolenia na posiadanie broni, w tym: cztery odmowy wydania pozwolenia do celu ochrony osobistej, po dwie odmowy wydania pozwolenia do celów: kolekcjonerskiego,

²² Pozwolenie na broń palną do celów ochrony osobistej, decyzja nr PA-B-642-5010/5494/24/DLA/49, nr NIK: OOpoz2. Pozwolenie wydał w dniu 30 kwietnia 2024 r. z upoważnienia Komendanta Wojewódzkiego Policji Jacek Stelmach – ówczesny zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach.

²³ Określonej w art. 10 ust. 3 pkt 1 UoBiA.

²⁴ Nr NIK: DopPoz5, DopPoz7 oraz DopPoz8.

łowieckiego, sportowego i szkoleniowego²⁵ oraz pięciu odmów dopuszczenia do posiadania broni, pod kątem prowadzenia postępowań administracyjnych z zachowaniem zasad określonych w UoBiA wykazała, że we wszystkich przypadkach:

- weryfikowano informacje wykluczające możliwość wydania pozwolenia/dopuszczenia (odpowiednio do przepisu w art. 15 ust. 1 pkt 6 UoBiA). W aktach postępowania znajdowały się informacje z KRK potwierdzające, iż wnioskodawcy nie figurują w kartotece karnej KRK;
- decyzje administracyjne zawierały informacje wymagane art. 107 Kpa;
- organ przed wydaniem decyzji umożliwił stronie wypowiedzenie się (art. 10 Kpa);
- weryfikowano wnioskodawcę w dostępnych w Policji systemach (KSIP, Baza PESEL, IMI), a wynik tej weryfikacji zamieszczono w aktach sprawy.

W pięciu przypadkach w KWP wydano decyzje administracyjne: w terminie określonym w art. 35 § 3 Kpa, a w 11 przypadkach niewydania decyzji w tym terminie²⁶, odpowiednio zawiadomiono o tym stronę. W jednym przypadku, stwierdzono trzydniowe opóźnienie w sporządzeniu postanowienia o wyznaczeniu nowego terminu zakończenia postępowania, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

4. Analiza przeprowadzona na próbie czterech wydanych świadectw broni pod kątem wydania tych pozwoleń z zachowaniem zasad określonych w UoBiA wykazała, że:

- w aktach postępowania znajdowały się dokumenty potwierdzające, że wnioskodawca należy do podmiotów uprawnionych wymienionych w art. 29 ust. 1 UoBiA i realizuje zadania określone w tym przepisie lub wykazana została niezbędna potrzeba posiadania broni;
- rodzaj broni określony w świadectwie broni oraz jej liczba egzemplarzy odpowiada wnioskowi;
- w badanej próbie nie było przypadków wydania świadectw broni na broń szczególnie niebezpieczną;
- jedną decyzję wydano w terminie określonym w art. 35 Kpa, w przypadku pozostałych decyzji, wydanych w terminie od 62 do 333 dni, zrealizowano obowiązek informacyjny określony w art. 36 Kpa;
- wydane decyzje zawierały informacje wymagane art. 107 Kpa i art. 12 ust. 1 UoBiA, a przed jej wydaniem organ umożliwił stronie wypowiedzenie się (art. 10 Kpa).

(akta kontroli str. 678-686)

5. Badanie, przeprowadzone na próbie 20 osób, z wygenerowanego z rejestru „Broń” wykazu posiadaczy broni do celów ochrony osobistej oraz do ochrony osób i mienia, którym upłynął termin ważności obowiązkowych badań lekarskich i psychologicznych wykazało, że:

- w 19 przypadkach postępowania w tej sprawie zostały wszczęte w trakcie niniejszej kontroli;

²⁵ W okresie objętym kontrolą w KWP nie wystąpiły przypadki odmowy wydania pozwolenia do celów ochrony osób i mienia, pamiątkowych i rekonstrukcji historycznych.

²⁶ W przypadku wniosków o wydanie pozwoleń na posiadanie broni, decyzję wydano od 50 do 155 dni od dnia wpływu wniosku do KWP, przy czym osiem wniosków zostało rozpatrzonych w czasie przekraczającym dwa miesiące (od 84 do 155 dni). W przypadku wniosków o dopuszczenie do posiadania broni, decyzję wydano od 302 do 329 dni od złożenia wniosku.

- w dziewięciu sprawach zostały przedłożone wymagane orzeczenia;
- w pięciu przypadkach posiadacz broni wnosił o przesunięcie terminu do ich przedłożenia ze względu na trudności z uzyskaniem terminu badań;
- w trzech przypadkach posiadacz broni zrezygnował z jej posiadania;
- w dwóch przypadkach nie było reakcji posiadacza broni na wszczęte postępowania i w tych przypadkach wydano decyzję o cofnięciu pozwolenia na posiadanie broni;
- jedno postępowanie było w toku. (akta kontroli str. 436 - 444)

6. W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 7 marca 2025 r., ujawniono 129 przypadków wymienionych w art. 15 ust. 1 pkt. 2-4 (osoby z zaburzeniami psychicznymi, psychologicznymi i uzależnione, którym zgodnie z treścią ww. przepisu nie wydaje się broni), zobowiązujących KWP wszczęcia postępowania w przedmiocie cofnięcia pozwolenia na broń. We wszystkich przypadkach KWP wszczęła postępowanie, w wyniku których cofnięto 86 pozwoleń, 26 postępowań umorzono, a 17 z nich na dzień sporządzania zestawienia było w trakcie procedowania.

(akta kontroli str. 244)

Przeprowadzona analiza na próbie badawczej dziesięciu wszczętych z ww. powodów postępowań w przedmiocie cofnięcia pozwolenia wykazała, że sześć spośród dziesięciu osób zobowiązanych do poddania się badaniom, nie przedstawiło aktualnych orzeczeń lekarskich i psychologicznych, w wyniku czego cofnięto im pozwolenia. Cztery osoby poddały się badaniom i wszystkie uzyskały pozytywny wynik, jednak w trzech przypadkach, orzeczenia lekarskie i psychologiczne uzyskane przez te osoby w wyniku odwołania się KWP stwierdzały, że osoby te należą do osób wymienionych w art. 15 ust. 1 pkt 2 i 4 UoBiA, tj. nie mogą dysponować bronią, w wyniku czego cofnięto im pozwolenia na broń. Jedna osoba uzyskała pozytywny wynik badań (orzeczenie stwierdzające, że nie należy wymienionych w art. 15 ust. 1 pkt 2 i 4 UoBiA), a przeprowadzone przez Policję rozpoznanie, nie potwierdziło zarzutów przedstawionych w anonimowej skardze, w związku z czym KWP umorzyła postępowanie w sprawie cofnięcia pozwolenia na broń myśliwską do celów łowieckich.

Spośród ww. dziesięciu analizowanych przypadków, w dwóch, KWP podjęła działania w celu zobowiązania posiadacza pozwolenia do poddania się badaniom lekarskim i psychologicznym po upływie od 28 do 29 dni od powzięcia informacji o okolicznościach mogących stanowić podstawę do cofnięcia pozwolenia, a w jednym przypadku działania ze strony KWP zostały ponownie podjęte po upływie 71 dni, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 689-690)

7. Na podstawie dokumentacji pięciu osób, które uzyskały orzeczenie lekarskie lub psychologiczne, iż należą do osób wymienionych w art. 15 ust. 1 pkt. 2-4 UoBiA, a posiadały pozwolenia na posiadanie broni ustalono, że:

- w czterech przypadkach wszczęcie postępowania w sprawie cofnięcia pozwoleń nastąpiło niezwłocznie (do 14 dni) po uprawomocnieniu się orzeczenia, a w jednym przypadku postępowanie wszczęto po upływie 37 dni od otrzymania prawomocnego orzeczenia lekarskiego. Jednak właściciel pozwolenia nie posiadał zarejestrowanej broni, zatem opóźnienie wszczęcia

postępowania w przedmiocie cofnięcia pozwolenia nie stwarzało ryzyka użycia broni przez osobę wymienioną w art. 15 ust. 1 pkt 2-4 UoBiA.

- decyzje cofające pozwolenie na broń wydano z zachowaniem zasad określonych w Kpa.

(akta kontroli str. 687-688)

8. W okresie objętym kontrolą²⁷, ujawniono łącznie 99 przypadków wystąpienia przesłanek do obligatoryjnego cofnięcia pozwolenia na broń/dopuszczenia do posiadania broni, innych niż negatywne orzeczenie lekarskie i/lub psychologiczne, w tym:

- trzy przypadki braku stałego miejsca pobytu na terytorium RP (art. 15 ust. 1 pkt 5);
- 82 przypadki skazania za przestępstwo umyślne lub skarbowe (art. 15 ust. 1 pkt 6 lit. a);
- 13 przypadków skazania za przestępstwo nieumyślne (art. 15 ust. 1 pkt 6 lit. b);
- jeden przypadek przemieszczania się z rozładowaną bronią albo noszenia broni po spożyciu niedozwolonych substancji (art. 18 ust. 1 pkt 4).

We wszystkich ww. przypadkach KWP wszczęła postępowanie w przedmiocie cofnięcia pozwolenia, których skutkiem było cofnięcie 66²⁸ pozwoleń. Ponadto umorzono dziewięć postępowań²⁹, a 16 było w toku na dzień sporządzania zestawienia przez KWP³⁰.

(akta kontroli str. 244)

Badanie przeprowadzone na próbie dokumentacji sześciu osób, wobec których ujawniono okoliczności stanowiące podstawę do obligatoryjnego cofnięcia pozwolenia na broń/dopuszczenia do posiadania broni, wykazało, że w każdym z przypadków KWP podjęła niezwłocznie czynności w sprawie cofnięcia pozwolenia, a wydane w przedmiocie cofnięcia pozwoleń spełniały wymogi Kpa.

(akta kontroli str. 691-692)

9. W okresie objętym kontrolą³¹, KWP ujawniła 687 przypadków niepoddania się obowiązkowym badaniom lekarskim i psychologicznym przez osoby do tego zobowiązane, mogących skutkować cofnięciem pozwolenia na broń, w tym 608 przypadków dotyczyło osób, o których mowa w art. 15 ust. 4 UoBiA, tj. zobowiązanych do przedstawienia raz na pięć lat orzeczenia lekarskiego i psychologicznego oraz 79 przypadków dotyczących osób, których Policja zobowiązała do niezwłocznego poddania się badaniom lekarskim/psychologicznym i przedstawienia wydanych orzeczeń, na podstawie art. 15 ust. 5 UoBiA.

We wszystkich ww. ujawnionych przypadkach, zostały wszczęte postępowania w sprawie cofnięcia pozwolenia na broń. W ich wyniku w 342 przypadkach cofnięto pozwolenia na broń, a w 324 przypadkach postępowania zostały umorzone, 21 spraw było w toku.

W tym samym okresie, zostały ujawnione 744 przypadki niepoddania się wymaganym badaniom lekarskim i psychologicznym przez osoby dopuszczone

²⁷ Do dnia sporządzenia zestawienia przez KWP, tj. od 1 stycznia 2022 r. do 7 marca 2025 r.

²⁸ trzy - art. 15 ust. 1 pkt 5, 49 - art. 15 ust. 1 pkt 6 lit. a, 13 - art. 15 ust. 1 pkt 6 lit. b i jedno art. 18 ust. 1 pkt 4 UoBiA.

²⁹ wszystkie art. 15 ust. 1 pkt 6 lit. a.

³⁰ wszystkie art. 15 ust. 1 pkt 6 lit. a.

³¹ Według stanu na dzień 17 marca 2025 r.

do broni, w tym 127 przypadków, w których osoby te zostały zobowiązane przez Policję do takich badań, na podstawie art. 15 ust. 5 UoBiA. Również we wszystkich tych przypadkach wszczęto postępowanie w sprawie cofnięcia dopuszczenia do broni. W wyniku wszczętych postępowań, w 723 przypadkach cofnięto dopuszczenie do broni, a w 19 przypadkach postępowania zostały umorzone, dwie sprawy były w toku.

(akta kontroli str. 244 - 246)

Wszczywanie postępowań mogących skutkować fakultatywnym cofnięciem pozwolenia na broń i dopuszczenia do broni, we wszystkich przypadkach niepoddania się wymaganym badaniom lekarskim i psychologicznym przez osoby do tego zobowiązane, wskazuje na stosowanie jednolitej praktyki postępowania przez KWP w takich przypadkach.

Stosowanie powyższej praktyki zostało potwierdzone na losowo wybranej próbie badawczej obejmującej dziesięć osób, zobowiązanych do podania się raz na pięć lat badaniom lekarskim/psychologicznym i przedstawienia stosownych orzeczeń. W analizowanych sprawach, w związku z upływem ważności tych badań, wszczęte zostały postępowania w sprawie cofnięcia pozwolenia na broń.

(akta kontroli str. 435 - 444)

10. W okresie objętym kontrolą, poza stwierdzonymi przypadkami związanymi z niepoddaniem się badaniom lekarskim/psychologicznym, zostało ujawnionych 314 przypadków mogących skutkować fakultatywnym cofnięciem pozwolenia na broń. Najwięcej przypadków dotyczyło ustania okoliczności do wydania pozwolenia, o którym mowa w art. 18 ust. 4 UoBiA, tj. w 18 przypadkach posiadacz pozwolenia nie dopełnił obowiązku zawiadomienia Policji o zmianie miejsca stałego pobytu, określonych w art. 18 ust. 5 pkt 3 UoBiA, a w pozostałych 18 przypadkach posiadacz pozwolenia nie przestrzegał zasad przechowywania, noszenia oraz ewidencjonowania broni i amunicji, o czym mowa w art. 18 ust. 5 pkt 4 UoBiA. We wszystkich tych przypadkach wszczęto postępowanie w sprawie cofnięcia pozwolenia na broń, zakończone w 276 przypadkach cofnięciem pozwolenia, a w 33 przypadkach umorzeniem postępowania, pięć spraw było w toku.

W tym okresie wystąpiło 13 przypadków mogących również skutkować fakultatywnym cofnięciem dopuszczenia do posiadania broni z powodu, o którym mowa w art. 18 ust. 5 pkt 3 UoBiA, tj. niedopełnienia obowiązku zawiadomienia Policji o zmianie miejsca stałego pobytu. We wszystkich tych przypadkach wszczęto postępowanie w sprawie cofnięcia dopuszczenia do broni, w wyniku których zostało cofnięte dopuszczenie do broni.

(akta kontroli str. 244 - 246)

Wszczywanie postępowań we wszystkich przypadkach, w których ujawniono okoliczności mogące skutkować fakultatywnym cofnięciem pozwolenia na broń i dopuszczenia do broni, wskazuje na stosowanie jednolitej praktyki postępowania przez KWP w takich przypadkach.

11. Osoby, którym cofnięto pozwolenie na broń/dopuszczenie do posiadania broni, w każdym z badanych przypadków wywiązały się z obowiązku zwrotu dokumentów potwierdzających posiadanie broni przez te osoby.

(akta kontroli str. 621-640)

12. Zarządy okręgowe Polskiego Związku Łowieckiego³², działające na terenie województwa śląskiego³³, w okresie objętym kontrolą, wywiązywały się z obowiązku przekazania corocznie wykazu członków uprawiających łowiectwo, zgodnie z art. 27 ust. 5 UoBiA. Natomiast nie wszystkie zarządy stowarzyszeń strzeleckich, mających siedzibę na terenie województwa śląskiego, wywiązywały się z tego obowiązku.

Jak wyjaśniła Naczelnik WPA, KWP nie posiadała wiedzy o wszystkich stowarzyszeniach strzeleckich figurujących w ewidencjach stowarzyszeń zwykłych prowadzonych przez starostów lub posiadających osobowości prawną i zarejestrowanych w KRS oraz nie prowadzi rejestru stowarzyszeń strzeleckich zobowiązanych do przesyłania corocznie wykazu swoich członków. Zwróciła też uwagę, że posiadacz pozwolenia na broń palną do celu sportowego nie musi być członkiem stowarzyszenia działającego na terenie województwa śląskiego. Podała także, że zwracano się pisemnie do zarządów stowarzyszeń strzeleckich, w których członkostwo statystycznie najczęściej deklarują osoby ubiegające się o wydanie pozwolenia na broń do celów sportowych, a które nie realizowały obowiązku określonego w art. 27 ust. 5 UoBiA o jego realizację. Pisma te były kierowane również „przy okazji” zapytań w sprawach indywidualnych i zostały włączone do akt posiadaczy pozwoleń na broń.

W okresie objętym kontrolą, KWP otrzymywała, z różną częstotliwością wykazy członków od 30 stowarzyszeń strzeleckich, działających na terenie kraju.

(akta kontroli str. 270 i 445 - 448)

13. W okresie objętym kontrolą wnioskodawcy złożyli łącznie 155 odwołań do Komendy Głównej Policji od odmownych decyzji wydanych przez KWP, w tym od decyzji dotyczących pozwoleń na posiadanie broni – 115³⁴, od decyzji dotyczących dopuszczeń do posiadania broni 39³⁵ i jedno odwołanie dotyczące świadectwa broni w 2024 r.³⁶

(akta kontroli str. 412)

14. W okresie objętym kontrolą KWP wydała 545 Europejskich Kart Broni Palnej, w tym 174 w 2022 r., 113 w 2023 r. i 258 w 2024 r.

(akta kontroli str. 222)

15. W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 25 kwietnia 2025 r.³⁷, KWP złożyła łącznie 271 odwołań³⁸ od orzeczeń lekarskich i psychologicznych przedłożonych przez wnioskodawców lub posiadaczy pozwoleń/dopuszczeń, z których wynikało, że nie należą oni do osób wymienionych w art. 15 ust. 1 pkt. 2-4 UoBiA. Spośród

³² Dalej: PZŁ.

³³ W Katowicach, Częstochowie i w Bielsku-Białej.

³⁴ Z czego 37 w 2022 r., 35 w 2023 r i 43 w 2024 r.

³⁵ Z czego 10 w 2022 r., 19 w 2023 r. i 10 w 2024 r.

³⁶ W okresie objętym kontrolą KWP nie prowadziła statystyk wyników rozstrzygnięć KGP.

³⁷ Dzień sporządzenia zestawienia.

³⁸ Z czego 11 pozwoleń wydanych do celów ochrony osobistej, 112 pozwoleń wydanych w celu łowieckim, 40 pozwoleń wydanych do celów sportowym, 58 pozwoleń wydanych do celów kolekcjonerskim oraz 50 dopuszczeń.

233 rozpatrzonych odwołań³⁹, w 107 przypadkach organ II instancji⁴⁰ orzekł, iż przedstawiający orzeczenia należą do osób wskazanych w tym przepisie, a w 126 potwierdził orzeczenie wydane w I instancji.

(akta kontroli str. 252)

16. W okresie objętym kontrolą w KWP jako skargi dotyczące spraw związanych z pozwoleniami na broń /dopuszczeniami do posiadania broni palnej/świadectwami broni, zakwalifikowano cztery skargi, w tym po jednej w 2022 i 2023 r. oraz dwie w 2024 r. Skargi były rozpatrzone i odpowiedź została udzielona przez Wydział Kontroli KWP.

Na próbie trzech skarg stwierdzono, że prawidłowo i rzetelnie załatwiono analizowane skargi. W tych sprawach podjęto postępowania sprawdzające i uzyskano stosowne wyjaśnienia oraz stanowiska od osób, prowadzących postępowania, których skargi dotyczyły. Skarżącym zostały udzielone odpowiedzi w wymaganym, miesięcznym terminie. W analizowanych sprawach podnoszone zarzuty nie znalazły potwierdzenia w stanie faktycznym i skargi zostały uznane za bezzasadne.

(akta kontroli str. 224, 449 - 450)

17. Kwestie związane z realizacją zadań dotyczących reglamentacji dostępu do broni palnej nie były w okresie objętym kontrolą przedmiotem audytu wewnętrznego i kontroli, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych.

(akta kontroli str. 270)

W złożonym za 2024 r. oświadczeniu o stanie kontroli zarządczej Komendant poinformował, że w kierowanej przez niego jednostce organizacyjnej w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza⁴¹.

W ramach wykonywania zadań z zakresu kontroli zarządczej poprzedni komendanci sporządzili raporty samooceny kontroli zarządczej w latach 2022-2024.

W rejestrach ryzyk WPA w latach 2022-2024 zidentyfikowano ryzyka nieumiejętnego prowadzenia postępowania przez referenta sprawy „w aspekcie zasad wynikających z procedury administracyjnej, nieumiejętną ocenę materiału dowodowego, przy wążeniu interesu społecznego i obiektywnie słusznego interesu strony, błędne wprowadzenie danych oraz błędne zaewidencjonowanie broni lub amunicji”.

(akta kontroli str. 114-120)

18. Odnosząc się do trudności występujących w związku z realizacją zadań związanych z reglamentacją dostępu do broni palnej, Naczelnik WPA wskazała na:

- nienałożenie (w art. 27 ust. 5 UoBiA) na stowarzyszenia kolekcjonerskie

³⁹ Do 25 kwietnia 2025 r. 19 postępowań pozostawało w toku. W pozostałych 19 przypadkach, KWP nie posiada informacji o wydanym w II instancji orzeczeniu - zobowiązani nie przedstawili orzeczeń.

⁴⁰ KWP każdorazowo odwoływała się do lekarzy/psychologów ujętych na listach lekarzy/psychologów, prowadzonych przez KWP i zatrudnionych w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy w Łodzi.

⁴¹ Ponadto wskazała, iż ww. oświadczenie oparł na ocenie własnej i informacjach pochodzących z monitoringu realizacji celów i zadań samooceny kontroli zarządczej, procesu zarządzania ryzykiem, audytu wewnętrznego, kontroli wewnętrznych i zewnętrznych i innych źródeł informacji w zakresie przyjmowania i rozpatrywania skarg, zdarzeń nadzwyczajnych z udziałem funkcjonariuszy i pracowników Policji.

obowiązku składania aktualnych wykazów członków posiadających własną broń oraz powiadamiania o ich wykluczeniu, a obowiązek taki istnieje w przypadku PZŁ i stowarzyszeń strzeleckich. A jak wskazała, w ostatnim okresie najwięcej wydawano pozwoleń na broń palną właśnie do tego celu. Rozszerzenie katalogu organizacji, na których ciąży ustawowy obowiązek corocznego składania aktualnych wykazów członków o stowarzyszenia kolekcjonerskie, Jej zdaniem umożliwiłoby weryfikację istnienia ważnej przyczyny posiadania pozwolenia na broń do tego celu;

- niemożność systemowego uzyskiwania z rejestru „Broń”, funkcjonującego w ramach KSIP, informacji o zgonach posiadaczy pozwoleń na broń, ponieważ rejestr ten nie jest powiązany z bazami danych administrowanymi przez inne organy, np. z bazą PESEL. Pozyskiwanie informacji o zgonach posiadaczy pozwoleń na broń z rejestru „Broń” umożliwiłoby skuteczniejszą weryfikację realizacji obowiązku przekazania broni po osobie zmarłej do depozytu;
- niemożność pozyskiwania informacji o ustaniu ważnej przyczyny posiadania broni, o której mowa w art. 10 ust. 3a UoBiA (ochrona osobista, osób i mienia oraz chęć wzmocnienia potencjału obronnego Rzeczypospolitej Polskiej) przez funkcjonariuszy państwowej formacji uzbrojonej, i ewentualnego cofnięcia pozwolenia na broń, na podstawie art. 18 ust. 4 UoBiA, gdy ustały okoliczności faktyczne, które stanowiły podstawę do jego wydania (po przejściu na zaopatrzenie emerytalne lub zwolnieniu ze służby/pracy osób wymienionych w tym przepisie). Zasadnym byłoby zatem wdrożenie rozwiązań pozwalających na weryfikację istnienia ważnej przesłanki posiadania pozwolenia na broń na podstawie art. 10 ust. 3a UoBiA.
- problemy z funkcjonowaniem Systemu Rejestracji Broni (SRB), w którym przetwarzane są dane o każdym egzemplarzu strzeleckiej broni palnej oraz o każdej istotnej części broni. System ten funkcjonuje niezależnie od rejestru „Broń”, co wymaga wprowadzania danych do obu systemów. W związku z pracami serwisowymi w dniach 5 grudnia 2024 r. - 18 kwietnia 2025 r.⁴² SRB nie był dostępny⁴³, co utrudniało wprowadzanie danych do tego systemu;
- brak możliwości rejestracji w SRB wszystkich danych wymaganych *ustawą z dnia 13 czerwca 2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym*⁴⁴, którymi Policja nie dysponuje, np. miejsce przechowywania broni, oznakowanie broni i jej części. Bez zmian UoBiA, dostosowujących jej przepisy do wymagań ww. ustawy z dnia 13 czerwca 2019 r., nie jest możliwe uzupełnienie SRB danymi, którymi Policja nie dysponuje, gdyż posiadacze broni nie mają obowiązku ich przekazywania;
- z uwagi na wielość zadań KWP, doraźne potrzeby oraz ograniczone zasoby kadrowe, realizacja obowiązku wynikającego z przepisu art. 27 ust. 1 UoBiA, w zakresie kontroli warunków przechowywania broni, wobec tak dużej liczby posiadaczy pozwoleń na broń jest praktycznie niewykonalna, zasadne wydaje się dokonanie zmiany przepisu art. 27 ust. 1 UoBiA, umożliwiającej upoważnienie, przez organy właściwe w sprawach pozwoleń na broń,

⁴² Dzień złożenia wyjaśnień.

⁴³ Według komunikatu na stronie www.Rov.pl.

⁴⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1743.

funkcjonariuszy jednostek Policji niższego szczebla, do przeprowadzenia kontroli warunków przechowywania broni.

Jak podała dalej Naczelnik WPA, dodatkową trudnością w związku z realizacją zadań związanych z reglamentacją dostępu do broni palnej jest fluktuacja kadr oraz brak możliwości „płynnego” zastąpienia odchodzących, doświadczonych pracowników, nowymi, posiadającymi wiedzę na poziomie pozwalającym na samodzielną realizację zadań służbowych pod nadzorem przełożonego. Zdaniem Naczelnik WPA, doświadczenie zawodowe w realizacji specyficznych i złożonych zadań wydziałów postępowań administracyjnych można zdobyć pełniąc służbę/ pracując w tym wydziale. Z tego względu ograniczone są możliwości pozyskiwania przygotowanych po względem merytorycznym policjantów/pracowników. Nie bez znaczenia pozostaje też sytuacja kadrowa (liczba wakatów), z jaką zmagają się polska Policja.

(akta kontroli str. 270-273)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W dniu 30 kwietnia 2024 r. zostało wydane pozwolenie⁴⁵ na broń do ochrony osobistej, mimo że nie ustalono w sposób dostateczny spełnienia ważnej przyczyny do wydania pozwolenia do tego celu, określonej w art. 10 ust. 3 pkt. 1 UoBiA, tj. stałego, realnego i ponadprzeciętnego zagrożenia życia, zdrowia lub mienia wnioskującego.

Ubiegający się o pozwolenie na broń do ww. celu wskazał, że istnienie stałego, realnego i ponadprzeciętnego zagrożenia życia, zdrowia lub mienia, związane jest z jego życiem prywatnym i zawodowym, ponieważ jest on ekspertem i prezesem spółki informatycznej, a wykonywane przez niego zadania zawodowe dotyczą bezpieczeństwa i cyberbezpieczeństwa kluczowych obszarów państwa polskiego, projektowania systemów IT i sztucznej inteligencji.

W ramach prowadzonego postępowania ubiegający się o pozwolenie został przesłuchany na okoliczność m.in. ponadprzeciętnego zagrożenia życia/zdrowia/mienia. Zeznał on m.in., że dotychczas nie zgłaszał nigdy sytuacji związanych z zagrożeniem swojego życia i zdrowia na Policję, jednak uważa, że sytuacje takiego zagrożenia występują lub mogą występować w przyszłości, w szczególności w związku z sytuacją geopolityczną w Polsce i wzrostem ataków związanych z cyberbezpieczeństwem oraz bezpośrednio na jego osobę, która odpowiada za bezpieczeństwo infrastruktury krytycznej w kraju.

W uzasadnieniu wydanej decyzji przywołano argumenty podane we wniosku, w jego zeznaniach oraz przedłożone przez niego dokumenty, m.in. licencję Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego, uprawniającą do udziału we współzawodnictwie w sporcie strzeleckim oraz orzeczenie lekarskie i psychologiczne, potwierdzające zdolność do dysponowania bronią. Nie wskazano natomiast innych – obiektywnych okoliczności świadczących o istnieniu stałego, realnego i ponadprzeciętnego zagrożenia życia, zdrowia i mienia, a poprzestano jedynie na subiektywnych odczuciach ubiegającego się o pozwolenie na broń.

(akta kontroli str. 121 - 161)

Naczelnik WPA wyjaśniła, że „ocena w tego rodzaju sprawach należy do organów Policji, które mogą prowadzić w tym względzie mniej lub bardziej rygorystyczną „politykę”. Organy Policji dysponują w tych sprawach dość szerokim zakresem

⁴⁵ Nr PA-B-6425010/5494/24/DLA/49

tzw. luzu decyzyjnego związanego z ocennym charakterem przesłanek wydania tego pozwolenia (np. ważna przyczyna, ponadprzeciętne zagrożenie życia). W gestii organów Policji pozostaje zatem każdorazowo ocena, czy w okolicznościach konkretnej sprawy wydanie pozwolenia na broń jest rzeczywiście usprawiedliwione. W przypadku pozwolenia na broń palną bojową do ochrony osobistej wydanego decyzją z dnia 30 kwietnia 2024 r., I.dz. PA-B-642-5010/5494/24/DLA/49 (...) organ Policji uznał, że charakter wykonywanych przez stronę zadań zawodowych uzasadnia wydanie pozwolenia na broń palną bojową w celu ochrony osobistej”. Jako potwierdzenie ww. wyjaśnień przywołano wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 listopada 2010 r., sygn. akt II OSK 1748/10 i z dnia 21 lutego 2012 r. sygn. akt II OSK 2294/10.

(akta kontroli str. 290 - 291)

Zdaniem NIK, fakt, iż nie można wykluczyć wystąpienia w przyszłości realnego i ponadprzeciętnego zagrożenia życia, zdrowia lub mienia, nie powinien stanowić podstawy do wydania pozwolenia na posiadanie broni do ochrony osobistej.

Przepis art. 10 ust. 3 pkt 1 UoBiA wymaga wykazania stałego, realnego i ponadprzeciętnego zagrożenia – zatem musi ono istnieć, a nie potencjalnie wystąpić w przyszłości.

Ponadto, przytoczone przez Naczelnik WPA wyroki NSA nie mają zastosowania do pozwoleń na broń do celów ochrony osobistej, gdyż dotyczą pozwoleń sportowych, dla których ustawodawca przewidział odmienne, ważne przyczyny uzasadniające jej posiadanie.

2. W trzech⁴⁶ postępowaniach w sprawie wydania dopuszczeń do posiadania broni⁴⁷, KWP zaakceptowała przedstawione przez wnioskodawców zaświadczenia wydane w oparciu o art. 26 ust. pkt 7 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia⁴⁸, bez jednoczesnego potwierdzenia zatrudnienia w podmiotach wskazanych w art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 UoBiA.

Powyższe wynikało z przyjętej przez KWP interpretacji przepisu art. 15 ust. 4a UoBiA. Jak wyjaśniła Naczelnik WPA, przedstawienie potwierdzenia zatrudnienia było jednym z niezbędnych warunków pozytywnego rozpatrzenia sprawy przez organ przed zmianą art. 30 ust. 1 UoBiA wprowadzoną art. 7 pkt 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów⁴⁹. (...) *Według obecnego stanu prawnego osoba zainteresowana posiadaniem dopuszczenia może je uzyskać nie planując nawet zatrudnienia w którymkolwiek z podmiotów wymienionych w art. 29 ust. 1 UoBiA. (...) KWP nie żądała od osób wnioskujących o dopuszczenie do posiadania broni, wpisanych na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej, o której mowa w art. 26 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia i przedkładających orzeczenia lekarskie wydane w trybie przepisów ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, udokumentowania bycia pracownikiem podmiotów wymienionych w art. 29 ust. 1 pkt 1-2 UoBiA.*

(akta kontroli str. 285 – 284, 654, 661, 664)

NIK zwraca uwagę, że dyspozycja art. 15 ust. 4a UoBiA, jednoznacznie stanowi, że przepisu art. 15 ust. 4 UoBiA, nie stosuje się w przypadku spełnienia

⁴⁶ Nr decyzji: PA-LIC-633-8824/10428/22/JM/161, PA-LIC-633-750/783/23/MM/25 i PA-LIC-633-5181/5840/23/AST.

⁴⁷ Postępowania, które zakończyły się wydaniem dopuszczeń do posiadania broni.

⁴⁸ Dz. U. z 1997 r. poz. 740 ze zm.

⁴⁹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1505.

jednocześnie dwóch warunków: wnioskodawca powinien być pracownikiem podmiotów wskazanych w art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 UoBiA oraz powinien być wpisany na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej.

3. W KWP ze znacznym opóźnieniem podjęto czynności w celu weryfikacji czy posiadacze broni palnej do celów ochrony osobistej i do ochrony osób i mienia, zgodnie z art. 15 ust. 4 UoBiA, posiadają ważne orzeczenia lekarskie i psychologiczne, stwierdzające, że nie należą do osób wymienionych w art. 15 ust. 1 pkt 1-4 UoBiA. Na podstawie próby badawczej 20 osób, którym minął termin ważności ww. badań stwierdzono, że we wszystkich przypadkach podjęte zostały czynności by wyegzekwować ten obowiązek - wszczęto postępowania administracyjne w celu cofnięcia danej osobie pozwolenia na broń palną, jednak w 19 przypadkach postępowania te wszczęto zostały w trakcie niniejszej kontroli NIK. W rezultacie wpływ ważności ostatnich badań lekarskich i psychologicznych osób posiadających pozwolenia na broń do ww. celów wynosił od 16 do 554 dni, liczonych od dnia upływu ważności ostatnich badań do dnia wszczęcia postępowania administracyjnego, przy czym w pięciu przypadkach wpływ ważności tych orzeczeń wynosił od 16 do 88 dni, a w pozostałych 15 przypadkach od 332 dni do 554 dni. Dopuszczono zatem do sytuacji, że bronią palną mogła dysponować osoba potencjalnie należąca do osób wymienionych w art. 15 ust. 1 pkt 2 – 4 UoBiA, co mogło stwarzać realne zagrożenie dla zdrowia i życia tych osób oraz osób postronnych.

(akta kontroli str. 436 - 444)

Podjętą ze znacznym opóźnieniem weryfikację posiadania wymaganych orzeczeń lekarskich i psychologicznych, Naczelnik WPA wyjaśniła koniecznością weryfikacji, po odwołaniu stanu zagrożenia epidemicznego, ponad 1300 posiadaczy pozwoleń na broń palną do celów ochrony osobistej i ochrony osób i mienia do pod kątem ważności orzeczeń lekarskich i psychologicznych. Jak wyjaśniła dalej, weryfikacja ta była prowadzona, jednakże obciążenie WPA zadaniami wynikającymi z rosnącego zainteresowaniem społeczeństwa posiadaniem pozwoleń na broń palną oraz absencją pracowników, nie pozwoliło na przesunięcie do tych czynności pozostałych funkcjonariuszy i pracowników WPA.

(akta kontroli str. 300)

4. W dwóch przypadkach⁵⁰, KWP podjęła działania w celu zobowiązania posiadacza pozwolenia do poddania się badaniom lekarskim i psychologicznym po upływie od 28 do 29 dni od powzięcia informacji o okolicznościach mogących stanowić podstawę do cofnięcia pozwolenia. W jednym przypadku⁵¹, okolicznością uzasadniającą skierowanie osoby z pozwoleniem na posiadanie broni palnej do celu kolekcjonerskiego oraz dopuszczenia do posiadania broni, było pismo miejskiego Komisarjatu Policji skierowane do KWP informujące o prowadzeniu przez ten komisariat postępowania w sprawie psychicznego i fizycznego znęcania się przez posiadacza ww. pozwoleń. Pierwszą czynnością, podjętą niezwłocznie przez KWP, była prośba KWP do miejskiego komisariatu Policji o przesłanie uwierzytelnionych materiałów z prowadzonego postępowania karnego. Ponieważ nie otrzymano odpowiedzi na ww. prośbę, monit o realizację tej prośby KWP skierowała po 71 dniach. Zdaniem NIK, w przypadku ujawnienia okoliczności wymienionych w art. 19a UoBiA, działania polegające na zobowiązaniu do poddania się badaniom lekarskim i psychologicznym osób posiadających broń, amunicję oraz

⁵⁰ Nr NIK: Zobow.badań1 i Zobow.badań5.

⁵¹ Nr NIK: Zobow.badań3.

dokumenty potwierdzające legalność posiadania broni, powinny być podejmowane przez KWP niezwłocznie, tj. nie później niż w ciągu 14 dni od ich ujawnienia⁵².

(akta kontroli str. 700-716)

Ww. opóźnienia Naczelnik WPA, wyjaśniła wzmożonymi zastępstwami referentów w okresach wakacyjnym i świąteczno-noworocznym oraz w jednym przypadku⁵³, brakiem zarejestrowanej broni palnej przez posiadacza pozwolenia.

(akta kontroli str. 695 - 698)

Zdaniem NIK, problemy kadrowe WPA nie mogą być usprawiedliwieniem realizacji obowiązków z opóźnieniem, w szczególności w sytuacjach, w których występuje ryzyko posiadania i posługiwania się bronią palną przez osoby stanowiące potencjalne zagrożenie dla siebie i otoczenia.

5. W dwóch przypadkach, prowadzonych przez KWP postępowań administracyjnych, wystąpiły opóźnienia w sporządzeniu postanowień wyznaczających nowy termin zakończenia sprawy, które wyniosły od jednego do trzech dni.

W postępowaniu administracyjnym dotyczącym pozwolenia na broń palną do celów kolekcjonerskich nr NIK: PamiątkowePozytyw1, pismo z wyznaczeniem nowego terminu zostało sporządzone 13 czerwca, podczas gdy termin załatwienia sprawy przypadał na 10 czerwca 2024 r. Kolejne postanowienie zostało sporządzone 11 lipca 2024 r., podczas gdy termin załatwienia sprawy przypadał na 10 lipca 2024 r. (opóźnienie odpowiednio o trzy dni i jeden dzień).

(akta kontroli str. 724 – 725)

W postępowaniu dotyczącym dotyczącego dopuszczenia do posiadania broni nr NIK: DopOdm1 (odmowa wydania dopuszczenia), termin załatwienia sprawy przypadał na 26 kwietnia 2024 r. Kolejne postanowienie o wyznaczeniu nowego terminu zakończenia postępowania sporządzono z datą 29 kwietnia 2024 r. (opóźnienie o trzy dni).

(akta kontroli str. 726-732)

Według wyjaśnień Zastępcy Naczelnik WPA, opóźnienia w sprawie oznaczonej nr NIK „PamiątkowePozytyw1”, spowodowane były koniecznością naniesienia poprawek w przygotowanych przez referenta pismach. Mogły być spowodowane również okresem wzmożonych zastępstw referentów w okresie wakacyjnym. Dodała, że opóźnienia nie zaważyły na rozstrzygnięciu merytorycznym sprawy, ponieważ zachodziła konieczność przystąpienia przez wnioskodawcę do egzaminu oraz wykonania czynności z jego udziałem. Wyjaśniając opóźnienia w sprawie oznaczonej nr NIK: „DopOdm1” podała, że w tym przypadku opóźnienie wystąpiło z powodu zmiany referenta prowadzącego sprawę.

(akta kontroli str. 734-737)

NIK zauważa, że przedstawione w wyjaśnieniach okoliczności nie mogą stanowić usprawiedliwienia nierzetelnej realizacji obowiązków w zbadanym obszarze.

OCENA CZĄSTKOWA

Osoby niepodlegające ustawowemu zwolnieniu z egzaminu ze znajomości przepisów dotyczących posiadania i używania danej broni oraz z umiejętności

⁵² Stan oczekiwany wg Programu kontroli, służący wydaniu jednolitych ocen w odniesieniu do działalności wszystkich jednostek objętych niniejszą kontrolą.

⁵³ Nr NIK: Zobow.badań3.

posługiwania się tą bronią, poddawane były temu egzaminowi organizowanemu przez KWP.

W przypadku powzięcia informacji skutkujących możliwością lub obowiązkiem cofnięcia pozwolenia KWP, po przeprowadzeniu wymaganych czynności, wydawała stosowne decyzje w tym zakresie.

Prowadząc postępowanie administracyjne w sprawie wydania/odmowy wydania/cofnięcia pozwolenia na posiadanie broni/dopuszczenia do posiadania broni, w każdym przypadku przestrzegano ustawowych zasad dotyczących terminu załatwienia sprawy bądź wyznaczenia nowego terminu oraz zapewniono stronom czynny udział w każdym stadium postępowania.

W jednym przypadku w KWP wydano pozwolenie na broń palną do ochrony osobistej mimo, iż nie ustalono w sposób dostateczny istnienia ważnej przyczyny do wydania pozwolenia do tego celu, określonej w art. 10 ust. 3 pkt. 1 UoBiA, tj. stałego, realnego i ponadprzeciętnego zagrożenia życia, zdrowia lub mienia wnioskującego.

W trzech przypadkach postępowań dotyczących wydania dopuszczeń do posiadania broni, wnioskodawcy na podstawie art. 15 ust. 4a UoBiA, przedstawili zaświadczenia wydane na zgodzie z art. 26 ust. pkt 7 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia. KWP zaakceptowała przedstawione orzeczenia lekarskie i psychologiczne wydane na podstawie ww. ustawy, pomimo że wnioskodawcy nie udokumentowali zatrudnienia przez podmioty wskazane w art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 UoBiA, co stanowiło naruszenie art. 15 ust.4a UoBiA.

KWP nie w pełni rzetelnie sprawowała nadzór nad wywiązywaniem się przez osoby/podmioty z obowiązków wynikających z UoBiA. Stwierdzono⁵⁴ bowiem znaczny upływ ważności orzeczeń lekarskich i psychologicznych (od 16 do 554 dni) osób posiadających pozwolenie na broń do ochrony osobistej; przypadki⁵⁵ niepodjęcia wszystkich możliwych działań mających na celu zwrot dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni w sytuacjach, w których KWP cofnęła dopuszczenie do jej posiadania.

Ponadto, w dwóch przypadkach uzasadniających skierowanie posiadacza pozwolenia na badania lekarskie i psychologiczne, KWP podjęła działania z opóźnieniem (po 28 i 29 dniach od powzięcia informacji o okolicznościach je uzasadniających) lub przerwa w tych działaniach wyniosła 71 dni.

OBSZAR 2. Nadzór nad posiadaniem broni palnej

Opis stanu faktycznego

1. KWP nie miała możliwości podania rzetelnych danych o liczbie osób w województwie śląskim posiadających broń, KWP nie prowadziła statystyk w tym zakresie⁵⁶. Natomiast, według stanu na 31 grudnia 2024 r., liczba zarejestrowanej broni palnej wyniosła 56 713 szt. W okresie objętym kontrolą zarejestrowano 15 871 sztuk broni. Liczba zarejestrowanej broni do poszczególnych celów (w tym zarejestrowanej broni w okresie objętym kontrolą) przedstawiała się następująco:

- ochrona osobista – 1 632 szt. zarejestrowanej broni (216 w okresie objętym kontrolą);

⁵⁴ Upływ ważności badań stwierdzono w 11 przypadkach, spośród 12 osób zobowiązanych – poddanych analizie.

⁵⁵ Dwa przypadki z dziewięciu, w których wystąpiła konieczność zwrotu tych dokumentów.

⁵⁶ Według wyjaśnień - rzetelne ustalenie liczby osób posiadających broń w województwie śląskim wymagałoby ręcznej kwerendy 21 196 akt posiadaczy pozwoleń na broń.

- ochrona osób i mienia – 5 szt. broni; wszystkie zarejestrowani w okresie objętym kontrolą;
- łowiecki – 24 293 (118 839) szt. broni;
- sportowy – 14 023 (7 025) szt. broni;
- kolekcjonerski – 15 961 (6 591) szt. broni;
- pamiątkowy – 149 (11) szt. broni;
- szkoleniowy – 650 (184) szt. broni.

W KWP nie zarejestrowano broni w oparciu o pozwolenie na broń w celu rekonstrukcji historycznej i w innym.

(akta kontroli str. 239)

2. Na przykładzie dziesięciu losowo wybranych spraw, z okresu objętego kontrolą, stwierdzono, że kupujący broń złożyli wniosek o zarejestrowanie nabytej broni w terminie do pięciu dni od dnia jej nabycia, spełniając w ten sposób obowiązek określony w art. 13 ust. 1 UoBiA. We wszystkich badanych przypadkach rodzaj i liczba egzemplarzy nabytej broni odpowiadała broni wykazanej w pozwoleniu na broń i w zaświadczeniu uprawniającym do nabycia danego rodzaju broni, określonego w pozwoleniu na broń.

Na podstawie rejestru „Broń” ustalono, że liczba nabytej broni, w przypadkach poddanych analizie, nie przekroczyła liczby broni dopuszczonej do posiadania w pozwoleniu na broń.

(akta kontroli str. 451 – 452)

3. W okresie objętym kontrolą, Policja ujawniła 86 przypadków, w których – na podstawie art. 19 ust. 1 UoBiA może odebrać broń i amunicję oraz dokumenty potwierdzające legalność posiadania broni. We wszystkich tych przypadkach broń została odebrana. Najwięcej ujawnionych przypadków skutkujących odebraniem broni – 75 dotyczyło przypadków określonych w art. 19 ust. 1 pkt 1, w tym:

- 53 przypadków dotyczyło przyczyn określonych w art. 18 ust. 1 pkt 2 UoBiA (w tym w 41 przypadkach nie sprecyzowano o jaką przesłankę chodzi),
- w ośmiu przypadkach broń została odebrana z powodów określonych w art. 15 ust. 1 pkt 2-4 UoBiA tj. zaburzenia psychiczne, psychologiczne i uzależnienie,
- w trzech przypadkach broń została odebrana na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 4 UoBiA (osoba przemieszcza się z rozładowaną bronią albo nosi broń, znajdując się w stanie po użyciu alkoholu, środka odurzającego lub substancji psychotropowej albo środka zastępczego),
- w trzech przypadkach broń została odebrana na podstawie art. 15 ust. 4 (dwa przypadki) i art. 15 ust. 5 UoBiA (jeden przypadek), co związane było z poddaniem się badaniom lekarskim i psychologicznym,
- w 16 przypadkach broń została odebrana na podstawie art. 19 ust. 1 pkt UoBiA, bez wskazania ujawnionych okoliczności w zakresie broni palnej.

W pozostałych 11 przypadkach broń została odebrana na podstawie art. 19 ust. 1 pkt 1a w związku z art. 15 ust. 1 pkt 6 lit. a UoBiA – z powodu skazania za umyślne przestępstwo.

(akta kontroli str. 248 - 249)

Na próbie dokumentacji trzech osób, stwierdzono, że w związku z wystąpieniem okoliczności wymienionych w art. 18 ust. 1 pkt 4 UoBiA, tj. przemieszczenia się

z bronią znajdując się po użyciu alkoholu, Policja stosowała jednolitą praktykę, tj. odbierała broń (art. 19 ust. 1) i cofała pozwolenie na broń.

(akta kontroli str. 453 - 454)

Natomiast, w okresie objętym kontrolą, zostało ujawnionych osiem przypadków skutkujących obligatoryjnym odebraniem broni i we wszystkich tych przypadkach, na podstawie art. 19a ust. 1 UoBiA, broń została odebrana. W siedmiu przypadkach broń została odebrana w skutek: wszczęcia wobec posiadacza broni procedury *Niebieskie Karty* – art. 19a ust. 1 pkt 1 UoBiA; a w jednym przypadku, na podstawie art. 19a ust. 1 pkt 2 UoBiA – zatrzymanie osoby w związku ze stosowaniem przemocy domowej.

(akta kontroli str. 247)

Na próbie dokumentacji pięciu osób, którym odebrano broń z przyczyn określonych art. 19a ust. 1 pkt 1 UoBiA, tj. wszczęcia procedury *Niebieskie Karty* wobec posiadacza broni stwierdzono, że w czterech przypadkach broń ta była niezwłocznie odbierana, w tym w dwóch przypadkach w dniu wystąpienia przesłanki, w pozostałych dwóch przypadkach po upływie 3 i 7 dni od dnia wystąpienia przesłanki. Natomiast w jednym przypadku, po uzyskaniu informacji o wszczęciu tej procedury z Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie, WPA podjął działania po upływie 54 dni od dnia powzięcia informacji o wszczęciu ww. procedury, a broń została odebrana po upływie 78 od dnia powzięcia tej informacji, co przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

We wszystkich tych przypadkach Policja zobowiązała osoby do poddania się badaniom.

(akta kontroli str. 455 – 461)

4. Na próbie dokumentacji dziesięciu osób posiadających broń, którym cofnięto pozwolenie na broń stwierdzono, że KWP każdorazowo skutecznie egzekwowała wykonanie obowiązku zbycia broni/złożenia jej do depozytu przez osoby, które utraciły prawo do dysponowania tą bronią. We wszystkich analizowanych przypadkach osoby, którym cofnięto pozwolenie na broń zrealizowały obowiązek terminowego zbycia/złożenia broni do depozytu. W analizowanych przypadkach osoba, której cofnięto uprawnienie do posiadania broni w terminie do 30 dni zbyła broń i amunicję lub złożyła ją wraz z amunicją do depozytu KWP, spełniając wymóg określony w art. 22 UoBiA.

(akta kontroli str. 462 – 463)

5. KWP zapewniła możliwość deponowania broni. Przeprowadzone oględziny warunków przechowywania deponowanej broni wykazały, że – zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 1 i 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 2014 r. w sprawie przechowywania, noszenia oraz ewidencjonowania broni i amunicji⁵⁷, magazyn broni stanowił oddzielne pomieszczenie, bez okien, zlokalizowane w piwnicy, w budynku o konstrukcji niepalnej, wydzielone ścianami murowanymi, był wyposażony w gaśnicę proszkową ABC o wymaganej masie środka gaśniczego oraz w koc gaśniczy. Była w nim także skrzynia z piaskiem z oznaczeniem "TU KIERUJ BROŃ". Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia, magazyn był zabezpieczony systemem sygnalizacji włamania i napadu.

Wejście do magazynu było zabezpieczone kontrolą dostępu oraz systemem alarmowym, wymagającym do rozbrojenia i uzbrojenia podania kodu. Wejście do magazynu było ponadto zaopatrzone w instalację sygnalizującą wejście osób nieuprawnionych. Magazyn broni był zabezpieczony drzwiami i metalowa kratą

⁵⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 364, dalej „rozporządzenie w sprawie przechowywania”.

zamocowaną poprzez przewiercenie ściany magazynu, od strony zamykania i od strony zawiasów kraty. Przewierciły były zabezpieczone nakrętkami. Krata była zamykana na dwie kłódki. Skrzydło drzwi było szerokości 4 cm, z obu stron obite blachą o szerokości 1 mm. Obrzeże skrzydła drzwi było drewniane, a wypełnienie – nie do ustalenia. Framuga drzwi wejściowych do magazynu broni była drewniana, bez oznak świadczących o specjalnym wzmocnieniu. Drzwi były wyposażone w dwa zamki. Drzwi nie były zaopatrzone w zasuwę. Na drzwiach zamontowane było urządzenie do plombowania.

W KWP nie było wyznaczonego miejsca, w którym broń przyjmowana była do depozytu od osoby zdającej. Uczestniczący w oględzinach funkcjonariusz, podał, że odbierał deponowaną broń w miejscu bezpiecznym, tj. nie stwarzającym zagrożenia dla osób trzecich i jego, i które on uznał w danym dniu za takie, w praktyce był to korytarz, który znajdował się przy pokoju przez niego zajmowanym.

W toku oględzin, w wyniku próby nieuprawnionego wejścia do magazynu broni, ustalono, że sygnał alarmu został odnotowany w systemie sygnalizacji włamania i napadu.

(akta kontroli str. 162 – 172)

Zastępca Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów wyjaśnił, że system zabezpieczający magazyn broni transmituje sygnał do biura ochrony, pełniącego całodobowy dyżur. Ponadto cały obiekt KWP był objęty całodobową uzbrojoną ochroną.

(akta kontroli str. 261 - 266)

W wyjaśnieniach Naczelnik Wydziału Postępowań Administracyjnych KWP⁵⁸ potwierdziła, że w KWP nie wyznaczono konkretnego miejsca przyjmowania broni do depozytu, jej przyjmowanie odbywało się w pomieszczeniach Wydziału.

(akta kontroli str. 260)

Przekazanie informacji na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK

Taki sposób zorganizowania przyjęcia broni do depozytu, zdaniem NIK, stwarzał bezpośrednio niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia osób przebywających w pobliżu miejsca przyjmowania broni, o czym poinformowano⁵⁹ komendanta na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK, zobowiązując go jednocześnie do niezwłocznego poinformowania kontrolerów o podjętych działaniach zapobiegających stanowi zagrożenia (kwestię tą opisano również w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 173 – 174)

W związku z ww. pismem, Zastępca Komendanta poinformował⁶⁰, że w KWP wyznaczono miejsce przyjmowania broni do depozytu – w Punkcie Obsługi Interesantów WPA, a miejsce to zostało wyposażone w skrzynkę z piaskiem z oznaczeniem „Tu kieruj broń”, w miejscu ładowania i rozładowania broni. Podał także, że docelowo miejsce to zostanie wyposażone w komorę do bezpiecznego rozładowania broni (kulochwyt żelowy) oraz w urządzenie do przechowywania spełniające wymagania do najmniej klasy S1 według normy PN-EN 14450. Jak podał dalej, broń do depozytu będzie przyjmowana dwa razy w tygodniu, w godzinach 9.00 – 14.⁰⁰, tj. w dniach, w których nie będą przyjmowani interesanci.

(akta kontroli str. 175 – 176)

⁵⁸ Dalej „Naczelnik WPA”.

⁵⁹ Pismo LKA.410.5.1.2025 z 8 kwietnia 2025 r.

⁶⁰ Pismo nr PA-R-093-5/500/2025 z 11 kwietnia 2025 r.

Ponowne oględziny wykazały, że stanowisko do przyjmowania broni do depozytu zorganizowano w pomieszczeniu znajdującym się na parterze bezpośrednio przy wejściu do budynku KWP. W pomieszczeniu tym znajdowała się komora do kontroli broni (kulochwyt), nad komorą została umieszczona tabliczka z napisem „TU KIERUJ BRONĀ”. Napis ten znajdował się również na kulochwycie, wraz z instrukcją postępowania w celu sprawdzenia broni. Urządzenie to było przymocowane na stałe do podłóży za pomocą czterech śrub. Ponadto w pomieszczeniu tym znajdowała się szafa pancerna przymocowana na stałe do podłóży i ściany pomieszczenia, łącznie czterema śrubami. W szafie tej miała być przechowywana broń przyjęta do depozytu na czas sporządzania stosownej dokumentacji z przyjęcia tej broni.

(akta kontroli str. 177 – 179)

KWP nie dysponowała protokołem, o którym mowa w § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie przechowywania, w którym upoważniony przez komendanta wojewódzkiego Policji funkcjonariusz Policji stwierdził, że magazyn broni spełnia warunki określone w rozporządzeniu oraz że sposób zabezpieczenia broni i amunicji jest zgodny z wymogami określonymi w rozporządzeniu.

KWP nie dysponowała także dokumentami, poświadczającymi, że drzwi do magazynu broni spełniają co najmniej wymagania, o których mowa w Polskiej Normie PN-EN 1627, oraz że używane kłódky były co najmniej w klasie „5” według normy PN-EN 12320, zgodnie z wymaganiami określonymi w § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie przechowywania. W toku kontroli zostało przeprowadzone postępowanie zakupowe i wyłoniono wykonawcę zadania pod nazwą „Wymiana drzwi wewnętrznych RC3 w magazynie WPA KWP w Katowicach”.

(akta kontroli str. 261, 413)

Natomiast zainstalowany system sygnalizacji włamania, według posiadanego certyfikatu, był zgodny z normą PN-EN 50131-1, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 265)

6. Według stanu na 31 grudnia 2024 r., w KWP było zdeponowanych 441 sztuk broni, w tym przeznaczonej do zniszczenia było 121 sztuk. W latach 2022 – 2024 do depozytu zostało przekazanych ogółem 986 sztuk broni, odpowiednio: 287, 278 i 421, w tym przeznaczonej do zniszczenia było 441 sztuk broni, odpowiednio: 109, 104 i 228 sztuk. Jako podstawa odebrania broni i przekazanie jej do depozytu w 20,8% stanowił art. 19 ust. 1 UoBiA. Z innych przyczyn odebranie broni nastąpiło w 71,4 % przypadków.

(akta kontroli str. 182 – 183 i 250)

Z tytułu opłat za depozyt broni w okresie kontroli KWP uzyskała przychody w wysokości:

- w 2022 roku: 3 342,02 zł;
- w 2023 roku: 653,40 zł;
- w 2024 roku: 6 504,96 zł.

(akta kontroli str. 278)

7. W KWP przyjmowana do depozytu broń była prawidłowo ewidencjonowana. Prowadzona „Książka Ewidencji Broni i Amunicji”, była zgodna ze wzorem zawartym w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad deponowania i niszczenia broni i amunicji w depozycie Policji, Źandarmerii Wojskowej lub organu celnego oraz stawki odpłatności za ich przechowywanie

w depozycie⁶¹. W Księżce tej dokonywano odpowiednich wpisów, stwierdzono jednakże że w rubryce „Inne cechy identyfikacyjne broni/amunicji”, wpisywano dane zdającego broń, co było niegodne z przeznaczeniem tej rubryki, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Na przykładzie dziesięciu losowo wybranych protokołów przyjęcia do depozytu broni i amunicji, stwierdzono, że były one sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia. W protokołach tych wpisywano wymagane dane, natomiast nie wpisywano obywatelstwa osoby zdającej broń oraz nie dołączono do nich opinii dotyczącej stanu technicznego broni, wymaganej w 2 ust. 1 ww. rozporządzenia, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 180 – 181 i 464 – 465)

8. KWP nie posiadała opracowanych procedur regulujących kwestie zabezpieczania broni po osobach zmarłych. Jak wyjaśniła Naczelnik WPA, weryfikacja realizacji obowiązku przekazania broni po osobie zmarłej do depozytu opierała się na informacjach od rodziny/spadkobierców zmarłego posiadacza broni, okręgowych PZŁ, w ramach podejmowanych czynności służbowych oraz z jednostek terenowych Policji, rzadziej ze stowarzyszeń o charakterze sportowym i kolekcjonerskim. Jak podała dalej, nie ma możliwości uzyskiwania z rejestru „Broń”, funkcjonującego w ramach KSIP informacji o zgonach posiadaczy pozwoleń na broń. Po uzyskaniu informacji o zgonie posiadacza broni, zlecano właściwej jednostce terenowej Policji dokonanie czynności zabezpieczenia broni, amunicji i dokumentów potwierdzających legalność jej posiadania i przekazanie ich do depozytu.

(akta kontroli str. 256 - 257)

W celu oceny działań KWP w zakresie zabezpieczenia broni po osobach zmarłych, wybrano z rejestru „Broń” 20 osób urodzonych w latach 1900 – 1930, którzy uzyskali pozwolenie na broń, zarejestrowali ją, a w bazie PESEL odnotowany był ich zgon⁶². Z analizowanych 20 przypadków, w rejestrze „Broń”, w jednym przypadku odnotowano zgon osoby oraz odnotowano informację o utracie broni (2018 r.), pozostawała natomiast informacja o posiadaniu broni. W pozostałych 19 przypadkach nie odnotowano tego faktu. W wyniku dokonanej weryfikacji⁶³ stwierdzono, że we wszystkich tych przypadkach w rejestrze „Broń” do tych osób była przypisana broń i nie stwierdzono przypadku zbycia czy innej formy utraty broni przez te osoby. Brak działań w celu zabezpieczenia broni po osobach zmarłych przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 466 - 528)

9. W okresie objętym kontrolą, zostało przeprowadzonych ogółem 129 kontroli u podmiotów wymienionych w art. 29 ust. 1 UoBiA, posiadających broń, dotyczących przechowywania i magazynowania broni, odpowiednio 51, 31 i 47. KWP nie przeprowadzała kontroli warunków przechowywania broni u osób fizycznych. Kontrole takie, w ramach pomocy prawnej były zlecane jednostkom terenowym w ramach pomocy prawnej.

(akta kontroli str. 251)

W oparciu o analizę pięciu protokołów z kontroli podmiotów wymienionych w art. 29 ust. 1 UoBiA, stwierdzono, że kontrole te były przeprowadzone przez

⁶¹ Dz. U. Nr 152, poz. 1609.

⁶² Według stanu na dzień kontroli, tj. 10 kwietnia 2025 r. Zgon tych osób miał miejsce w latach 1990 – 2024.

⁶³ Przeprowadzonej 10 kwietnia 2025 r.

upoważnionych funkcjonariuszy Policji, wystawionych - w przypadku kontroli przeprowadzanych w specjalistycznych uzbrojonych formacjach ochronnych (SUFO) przez Komendanta Głównego Policji, a w przypadku pozostałych podmiotów - przez Komendanta. Kontrole przeprowadzane w SUFO obejmowały realizację zadań ochrony osób i mienia, sposoby użycia przez pracowników ochrony środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej oraz posiadanie przez nich kwalifikacje. Kontrole u pozostałych podmiotów obejmowały warunki przechowywania broni i amunicji. W analizowanych protokołach kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W oparciu o analizę pięciu protokołów z kontroli przeprowadzonych u osób fizycznych przez funkcjonariuszy terenowych jednostek policji stwierdzono, że o ich przeprowadzenie w związku z nabyciem przez te osoby broni wniosowała KWP - WPA, w celu sprawdzenia warunków przechowywania broni, w szczególności czy szafa do jej przechowywania spełnia wymogi. Kontrole te zostały przeprowadzone do dwóch tygodni od przesłania wniosku KWP. O wynikach kontroli KWP została poinformowana. We wszystkich analizowanych przypadkach nie stwierdzono uchybień w przechowywaniu broni.

(akta kontroli str. 529 -535)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Przy przyjmowaniu broni do depozytu i sporządzaniu wymaganej dokumentacji:

- do protokołów przyjęcia broni do depozytu nie dołączano opinii dotyczącej stanu technicznego broni, wymaganej w 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad deponowania i niszczenia broni i amunicji w depozycie Policji, Żandarmerii Wojskowej lub organu celnego oraz stawki odpłatności za ich przechowywanie w depozycie;
- w protokołach przyjęcia do depozytu broni i amunicji nie wpisywano obywatelstwa osoby zdającej broń, czego wymagał wzór protokołu określony w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia;
- w „Księżce Ewidencji Broni i Amunicji”, w rubryce „Inne cechy identyfikacyjne broni/amunicji”, wpisywano dane zdającego broń, co było niegodne z przeznaczeniem tej rubryki i z wzorem tej ewidencji określonej w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 464 - 465)

Naczelnik WPA odnosząc się do braku opinii dotyczącej stanu technicznego przyjmowanej broni wyjaśniła, że funkcjonariusz, który w analizowanych przypadkach przyjmował broń i amunicję do depozytu nie posiadał przeszkolenia z zakresu rusznikarstwa. Podała także, że zgłaszano zapotrzebowanie w latach 2023 - 2025 na udział funkcjonariusza w szkoleniu z zakresu obsługi oraz naprawy broni strzeleckiej lub z zakresu rusznikarstwa i aktualnie oczekuje się na wolne miejsce na tym szkoleniu.

NIK zwraca uwagę, iż opinia stanu technicznego broni może być wydana wyłącznie przez specjalistę z zakresu rusznikarstwa, a zatem m.in. przez osobę przeszkoloną w zakresie rusznikarstwa. Szkolenie to nie może być zastąpione szkoleniem z obsługi i naprawy broni strzeleckiej.

(akta kontroli str. 262)

Natomiast funkcjonariusz sporządzający analizowane protokoły i dokonujący wpisu do Książki Ewidencji Broni i Amunicji, podał, że niewpisywanie obywatelstwa osoby zdającej broń w protokole jej przyjęcia było wynikiem przeoczenia, natomiast wpisywanie danych zdającego broń do ww. ewidencji miało na celu uniknięcie ewentualnych błędów przy wydawaniu broni z depozytu. Jak wyjaśnił dalej, podjęte zostały działania w celu zapobiegnięciu powstawania tych nieprawidłowości w przyszłości.

(akta kontroli str. 181)

2. KWP nie zapewniła bezpiecznego miejsca przyjmowania broni do depozytu, co stwarzało bezpośrednie niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia funkcjonariuszy i osób postronnych.

Stwierdzono bowiem, że broń była przyjmowana w miejscu, które przyjmujący broń do depozytu funkcjonariusz uznał za bezpieczne – korytarz, który był przy pokoju przez niego zajmowanym. W miejscu tym nie było żadnego urządzenia do przechwytywania pocisków mogących wystrzelić podczas rozładowywania broni.

W związku z dokonаныmi ustaleniami powiadomiono Komendanta, na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK, o stwierdzeniu bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia funkcjonariuszy przyjmujących broń do depozytu i osób przebywających lub mogących przebywać w pobliżu. Powiadomiony o powyższym Komendant podjął skuteczne działania w celu wskazania miejsca i godzin przyjmowania broni do depozytu oraz w zakresie wyposażenia tego miejsca w skrzynkę z piaskiem z oznaczeniem „Tu kieruj broń” i w komorę do rozładowywania broni, co potwierdzono w toku powtórnych oględzin miejsca do przyjmowania broni do depozytu.

(akta kontroli str. 161 – 179)

3. KWP nie podejmowała rzetelnych działań mających na celu zabezpieczenie broni po osobach zmarłych. Stwierdzono bowiem, że w przypadku 19, spośród 20 przeanalizowanych osób, których zgon nastąpił w latach 1990 – 2024⁶⁴, osoby te w dalszym ciągu figurowały w bazie KSIP jako posiadacze broni, a nie zostało w KSIP odnotowane zbycie czy inna forma utraty broni. Powyższe świadczy o braku stosownej aktualizacji bazy KSIP, co opisano również w obszarze III oraz braku działań w celu zabezpieczenia broni po osobach zmarłych, co może skutkować niekontrolowanym obiegiem broni i posiadaniem jej bez wymaganego zezwolenia.

(akta kontroli str. 466 - 528)

Wyjaśniając przyczyny braku działań, Naczelnik WPA podała, że działania w celu zabezpieczenia broni po zmarłej osobie opierały się na informacjach od rodzin, spadkobierców tych rodzin, z jednostek terenowych Policji, zarządów okręgowych PZL, rzadziej ze stowarzyszeń sportowych i kolekcjonerskich, nie ma bowiem możliwości systemowego uzyskiwania z KSIP informacji o zgonach posiadaczy pozwoleń na broń, ponieważ rejestr ten nie jest powiązany z bazą PESEL. Podała także, że w ww. przypadkach potwierdzonych zgonów, niezwłocznie podejmuje działania w celu uzupełnienia rejestru „Broń” oraz zleci właściwym jednostkom terenowym Policji dokonanie czynności zabezpieczenia broni.

(akta kontroli str. 278 – 279)

⁶⁴ Co potwierdzono w bazie PESEL. Zgon nastąpił: między ok. 19 a 30 lat – 12 osób, między ok. 10 a pięć lat – sześć osób oraz rok i dwa miesiące – jedna osoba.

NIK zwraca uwagę, iż właściwy nadzór Policji nad bronią winien dotyczyć również działań w celu niezwłocznego zabezpieczenia broni po osobach zmarłych i przed dostępem do niej osobom nieuprawnionym. Skoro Policja posiada dostęp do bazy PESEL, w której odnotowywane są informacje o zgonach, to winna w sposób cykliczny dokonywać stosownych sprawdzeń w tej bazie.

Wyniki kontroli NIK wskazują, iż bazowanie na informacjach uzyskiwanych od członków rodzin, stowarzyszeń strzeleckich czy z PZŁ jest niewystarczające.

4. W jednym przypadku⁶⁵, KWP powzięła 17 kwietnia 2024 r. informację o wszczęciu przez Zespół Interdyscyplinarny procedury *Niebieskie Karty* wobec osoby posiadającej broń, a działania w tej sprawie podjęła dopiero po upływie 54 dni od otrzymania ww. informacji, kierując 14 czerwca 2024 r. pismo⁶⁶ do terenowej jednostki Policji i nie zobowiązała jej do odebrania broni tej osobie, a jedynie wnosząc o rozważenie odebrania broni i amunicji w trybie art. 19 ust. 1 bądź art. 19.a ust. 1 UoBiA.

(akta kontroli str. 457 - 461)

Przyczyny podjęcia działań dopiero po upływie 54 dni od powzięcia okoliczności skutkujących odebraniem broni i jednocześnie nie zobowiązując terenową jednostkę Policji do odebrania tej broni, Naczelnik WPA wyjaśniła problemami kadrowymi, podając, że niemożliwym jest każdorazowe nadawanie dalszego biegu sprawie z chwilą wpływu poszczególnego dokumentu. Natomiast odnosząc się do braku zobowiązania terenowej jednostki Policji do odebrania broni tej osobie, a jednie wnosząc o rozważenie takiego działania, Naczelnik WPA wyjaśniła, że z pisma Zespołu Interdyscyplinarnego nie wynikało by procedura *Niebieskie Karty* została wszczęta w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy domowej, dlatego też zwrócono się o rozważenie zasadności odebrania broni, w zależności od poczynionych ustaleń.

(akta kontroli str. 280 - 283)

Zdaniem NIK, przepisy art. 19a ust. 1 pkt 1 UoBiA, jednoznacznie wskazują, że przy wszczęciu wobec osoby posiadającej broń procedury *Niebieskie Karty*, ale i w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy domowej, Policja jest zobowiązana do odebrania broni.

OCENA CZĄSTKOWA

KWP prawidłowo nadzorowała obowiązek rejestracji broni, w wymaganym terminie – pięciu dni od jej nabycia, broń ta była zgłaszana do rejestracji przez jej nabywców. Prawidłowo realizowany był nadzór nad obowiązkiem zbycia lub przekazania do depozytu broni, przez osoby które utraciły prawo do dysponowania bronią. Nie stwierdzono także rozbieżności pomiędzy posiadaną bronią (rodzaj i liczba egzemplarzy) a wydanym pozwoleniom.

W przypadkach skutkujących obligatoryjnym odebraniem, na podstawie art. 19a ust. 1 UoBiA, broń została odebrana. W czterech badanych przypadkach, na podstawie art. 19a ust. 1 pkt 1 UoBiA broń została niezwłocznie odebrana, natomiast w jednym przypadku, broń została odebrana po upływie 78 dni od dnia powzięcia informacji w tej sprawie, co oceniono jako nieprawidłowe.

Przeprowadzane były kontrole w zakresie przechowywania broni i amunicji w podmiotach, natomiast kontrole u osób były zlecane jednostkom terenowych Policji i o wynikach każdej kontroli KWP była informowana.

⁶⁵ nr teczki 856/S M.K.

⁶⁶ PA-B-642-7990/9167/24/(AK/231).

Poinformowany, na podstawie art. 51 ustawy o NIK, że istniejące, a właściwie jego brak, miejsce do przyjmowania broni do depozytu na korytarzu stwarzało bezpośrednio niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia osób przebywających w pobliżu, Komendant podjął skuteczne działania - wyznaczył takie miejsce w KWP pomieszczeniu i wyposażył je w komorę do bezpiecznego rozładowania broni oraz szafę do przechowywania broni spełniające wymagania do najmniej klasy S1 według normy PN-EN 14450, co zostało pozytywnie ocenione.

Działania mające na celu zabezpieczenie broni po osobach zmarłych przed dostępem osób nieuprawnionych były niewystarczające.

OBSZAR **3. Systemy/rejestry związane z realizacją zadań dotyczących reglamentacji dostępu do broni palnej**

Opis stanu faktycznego

1. Badanie w zakresie kompletności i aktualności informacji przetwarzanych w rejestrze „Broń”, prowadzonego na podstawie § 8 ust. 6 zarządzenia KGP w sprawie KSIP wykazało, że nie w pełni był on prowadzony rzetelnie. Stwierdzono bowiem szereg przypadków rozbieżności pomiędzy stanem wynikającym z wydanych decyzji administracyjnych lub dokumentacji dotyczącej wydanych pozwoleń, a danymi wprowadzonymi do rejestru „Broń”, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

2. Naczelnik WPA podała, że System Rejestracji Broni (SRB) został uruchomiony 4 listopada 2024 r. do SRB wprowadzane są dane dotyczące zaświadczeń uprawniających do nabycie strzeleckiej broni palnej oraz dane do ewidencji tej broni. Jak podała dalej, przedsiębiorcy nie wypełniają ustawowego obowiązku wprowadzania danych do SEB – według komunikatu na stronie internetowej, w związku z pracami serwisowymi w dniach 5 grudnia 2024 r. – 8 maja 2025 r. SRB nie będzie dostępny. Powoduje to utrudnienia związane z wprowadzaniem danych do SRB przez właściwe organy Policji.

Wygenerowany w toku niniejszej kontroli, raport z rejestru „Broń” zawierał listę osób, które miały wprowadzoną informację o konieczności wykonania kolejnych badań – psychologicznych i lekarskich i od ostatniego badania minęło pięć lat, co oznaczało, że minęła już data ich ważności, zawierał także dane osób, które do wykonania takich badań nie są zobowiązane (posiadanie broni w celu łowieckim, kolekcjonerskim i sportowym). Z powyższego wynika, że nie zapewniono aktualności informacji przetwarzanych w rejestrze „Broń”, co przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 443 – 444)

2. Naczelnik WPA podała, że System Rejestracji Broni (SRB) został uruchomiony 4 listopada 2024 r. do SRB wprowadzane są dane dotyczące zaświadczeń uprawniających do nabycie strzeleckiej broni palnej oraz dane do ewidencji tej broni. Jak podała dalej, przedsiębiorcy nie wypełniają ustawowego obowiązku wprowadzania danych do SEB – według komunikatu na stronie internetowej, w związku z pracami serwisowymi w dniach 5 grudnia 2024 r. – 8 maja 2025 r. SRB nie będzie dostępny. Powoduje to utrudnienia związane z wprowadzaniem danych do SRB przez właściwe organy Policji.

Według stanu na 25 kwietnia 2025 r. uprawnienia dostępowe do systemu SRB posiadały 22 osoby (funkcjonariusze i pracownicy WPA). Do SRB wprowadzane były dane dot. zaświadczeń uprawniających do nabycia strzeleckiej broni palnej oraz dane do ewidencji strzeleckiej broni palnej.

(akta kontroli str. 284)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Badanie w zakresie kompletności i aktualności informacji przetwarzanych w rejestrze „Broń”, prowadzonym na podstawie § 8 ust. 6 zarządzenia KGP w sprawie KSIP wykazało, że nie był on prowadzony w pełni rzetelnie. Stwierdzono przypadki, w których:

a) pomimo że w żadnym z czterech zbadanych przypadków dotyczących pozwoleń na posiadanie broni do celów kolekcjonerskich i jednego przypadku pozwolenia na posiadanie broni do celów pamiątkowych, KWP nie wydała zgody, o której mowa w art. 9 ust. 8 UoBiA (tj. zgody na noszenie broni⁶⁷), to w rejestrze „Broń” zawarte były informacje o prawie do noszenia broni przez osoby, którym wydano te pozwolenia. Powyższe mogło skutkować przyjęciem błędnych informacji przez funkcjonariuszy Policji dokonujących czynności z wykorzystaniem danych zawartych w KSIP.

(akta kontroli str. 578 -597)

b) w sześciu przypadkach, spośród 44 zbadanych⁶⁸ nie odnotowano miejsca urodzenia wnioskodawcy, tj. informacji wymaganej art. 27 ust. 2a pkt 3 UoBiA;

(akta kontroli str. 353, 357, 359, 367, 377, 405, 545, 561, 597, 604, 643, 646)

c) w żadnym z spośród 48 zbadanych postępowań⁶⁹ nie stwierdzono wprowadzenia informacji wymaganych w art. 27 ust. 2 pkt 3 UoBiA, tj. urzędowych informacji i opinii o osobach i podmiotach, sporządzonych w związku ze sprawami pozwoleń na broń.

(akta kontroli str. 313- 411)

e) w siedmiu spośród dziesięciu badanych postępowań dotyczących dopuszczeń do posiadania broni, w rejestrze „Broń” nie odnotowano rodzaju broni, której dotyczyło dopuszczenie, co stanowiło naruszenie dyspozycji art. 27 ust. 2 pkt 4 UoBiA.

f) w 19 z 20 zbadanych przypadków w rejestrze „Broń” nie odnotowano faktu zgonu.

(akta kontroli str. 335, 345, 347, 349, 351, 359, 363, 643, 652, 656, 660, 663, 666, 672)

Naczelnik KWP wyjaśniła, że przyczyną braku zaznaczania w rejestrze „Broń” „checkbox’a” o nazwie „bez prawa noszenia” było przeoczenie pracowników i funkcjonariuszy wprowadzających dane do rejestru. Przyczyną nie odnotowania miejsca urodzenia wnioskodawcy, tj. informacji wymaganej art. 27 ust. 2a pkt 3 ustawy o broni i amunicji był pośpiech i niedopatrzenie poszczególnych pracowników oraz funkcjonariuszy wprowadzających dane do rejestru, w tym niedoświadczonych referentów spraw, a w chwili obecnej do rejestru „Broń” nie ma możliwości wprowadzania danych, o których mowa w art. 27 ust. 2 pkt 3 ustawy, tj. urzędowych informacji i opinii o osobach i podmiotach sporządzonych w związku ze sprawami pozwoleń na broń.

(akta kontroli str. 286 – 291, 297 - 302)

2. Nie zapewniono aktualizacji informacji przetwarzanych w rejestrze „Broń”, stwierdzono bowiem, że rejestr ten zawierał informacje o konieczności

⁶⁷ Zgodnie z art. 10 ust. 8-9 UoBiA, zabrania się noszenia broni posiadanej na podstawie pozwolenia do celów kolekcjonerskich lub pamiątkowych bez zgody właściwego organu Policji. Noszenie broni oznacza każdy sposób przemieszczania załadowanej broni przez osobę posiadającą broń.

⁶⁸ Postępowania dotyczące osób fizycznych.

⁶⁹ Postępowania dotyczące osób fizycznych oraz wydania świadectw broni.

wykonania kolejnych badań psychologicznych i lekarskich przez osoby, które do wykonania takich badań nie są zobowiązane (posiadanie broni w celu łowieckim, kolekcjonerskim i sportowym). Wygenerowany raport zawierał dane o ponad 500 osobach, którym termin ważności obowiązkowych badań minął, co w związku z koniecznością realizacji obowiązku określonego w art. 15 ust. 5 UoBiA niewątpliwie utrudnia sprawną i szybką jego weryfikację.

(akta kontroli str. 443 – 444)

Wyjaśniając przyczyny niezapewnienia aktualności informacji przetwarzanych w rejestrze „Broń” Naczelnik WPA podała, że wyniknęło to ze zmiany przepisów. W okresie obowiązywania przepisu nakładającego obowiązek przedkładania przez posiadaczy broni myśliwskiej co pięć lat orzeczeń lekarskich do rejestru „Broń” został wprowadzony termin ważności tych badań. Po zmianie tego przepisu nie zdołano zaktualizować zapisów w rejestrze „Broń”. Powyższe wynikało też z pośpiechu i niedopatrzenia poszczególnych pracowników i funkcjonariuszy wprowadzających dane do rejestru. Przypadki braku wprowadzenia do rejestru „Broń” informacji o rodzaju broni, której dotyczy dopuszczenie, Zastępca Naczelnik WPA wyjaśniła faktem istnienia dedykowanego pola na wprowadzenie informacji dotyczących rodzaju broni, której dotyczy dopuszczenie, które jednak nie daje możliwości zaznaczenia wszystkich rodzajów broni określonych w decyzji administracyjnej. Z tego względu, część referentów z dane te wprowadzała w polu „Uwagi”. Nie wprowadzono ujednocionej praktyki, instrukcji oraz wytycznych w tym zakresie.

(akta kontroli str. 301 – 302, 734-738)

Przyczyną powstania nieprawidłowości opisanych w pkt. 1 i 2 był nie w pełni rzetelny i skuteczny nadzór naczelnika WPA, w zakresie zapewnienia jakości i aktualności informacji przetwarzanych w rejestrze „Broń”, do którego był zobowiązany na podstawie § 8 ust. 6 zarządzenia KGP w sprawie KSIP.

Zdaniem NIK, pomyłki pracowników i funkcjonariuszy czy niedopatrzenia referentów prowadzących postępowania administracyjne, nie mogą stanowić usprawiedliwienia niepełnych lub nieprawidłowych danych w tak istotnej kwestii jak reglamentacja dostępu do broni palnej.

OCENA CZĄSTKOWA

KWP nie zapewniła kompletności i aktualności informacji przetwarzanych w rejestrze „Broń”. W rejestrze tym odnotowano bowiem terminy ważności badań lekarskich i psychologicznych posiadaczy broni niezobowiązanych do przedkładania takich orzeczeń. Stwierdzono także rozbieżności pomiędzy danymi zawartymi w wydanych pozwoleniach na broń do celów kolekcjonerskich, w których wydano zgodę na noszenie broni a rejestrem „Broń”, w którym takiej zgody nie odnotowano. Sytuacja taka mogła skutkować przyjęciem błędnych informacji przez funkcjonariuszy Policji dokonujących czynności z wykorzystaniem danych zawartych w tym rejestrze. Ponadto stwierdzono, że rejestr ten zawierał informacje o konieczności wykonania kolejnych badań psychologicznych i lekarskich przez osoby, które do wykonania takich badań nie są zobowiązane (posiadanie broni w celu łowieckim, kolekcjonerskim i sportowym), co uniemożliwiało wykorzystanie tych informacji m.in. do egzekwowania przez KWP obowiązku okresowego przedstawiania orzeczeń lekarskich i psychologicznych od posiadaczy pozwoleń na broń do celów ochrony osobistej i ochrony osób i mienia.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę i wnioski:

Uwaga Terminowe realizowanie obowiązków informacyjnych, w przypadku niezakończona sprawy w terminie określonym w art. 35 Kpa lub w terminie wyznaczonym przez KWP na podstawie art. 36 Kpa.

- Wnioski
1. Ustalanie istnienia ważnych przyczyn do wydania pozwoleń na posiadanie broni do celów ochrony osobistej i wydawanie ich wyłącznie w przypadkach zaistnienia ustawowych przesłanek.
 2. Egzekwowanie udokumentowania faktu zatrudnienia w podmiotach wskazanych w art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 UoBiA od wnioskodawców ubiegających się o wydanie dopuszczenia do posiadania broni, a przedstawiających orzeczenia lekarskie lub psychologiczne na podstawie ustawy o ochronie osób i mienia.
 3. Podejmowanie niezwłocznych działań w przypadkach stwierdzenia nieważności badań lekarskich i psychologicznych przez osoby do tego zobowiązane oraz w przypadkach uzasadniających skierowanie posiadacza broni na badania lekarskie lub psychologiczne.
 4. Niezwłoczne zabezpieczenie broni po osobach zmarłych, przy wykorzystaniu danych zawartych w rejestrach, do których ma dostęp KWP.
 5. Niezwłoczne podejmowanie działań w przypadkach ustalenia przesłanek wymagających konieczności wszczęcia postępowania w przedmiocie cofnięcia pozwolenia na posiadanie broni lub dopuszczenia do posiadania broni.
 6. Zapewnienie kompletności i aktualności zapisów w rejestrze „Broń”, w tym uzupełnienie i zaktualizowanie zapisów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, 20 czerwca 2025 r.

Kontroler

Robert Pasek

Główny specjalista kontroli
państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Katowicach

p.o. Wicedyrektor

Jacek Kościelniak

/podpisano elektronicznie/